

ALMANYA İNSAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Ocak 2016 Raporu

SİYASAL KATILIM VE ÖRGÜTLENME HAKKI

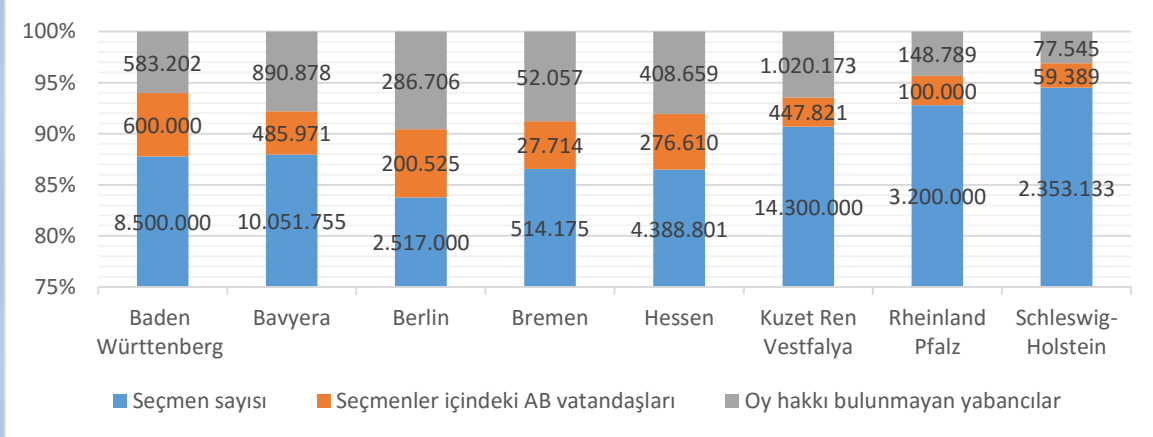
Yazar: Soner Tauscher

GİRİŞ

Siyasi Katılım ve Örgütlenme Hakkı genelde her devletin vatandaşlarına tanıdığı bir hak olmakla beraber bazı durumlarda yabancılara bu haklardan bir kısmını tanımaktadır. Avrupa Birliği (AB) çatısı altında örgütlenen devletlerin iç hukuk sistemleri Birlik üyesi olmayan diğer devletlerden farklılık göstermektedir. Burada göze çarpan önemli farklılardan birisi AB üyesi ülkelerin vatandaşları Almanya’da ikamet etmeleri halinde yerel seçimlerde ve Avrupa Parlamentosu (AP) seçimlerinde seçme ve seçilme hakkından faydalanabilmektedir. Almanya’da mevcut olan belediye, eyalet, federal ve AP seçimlerinin ikisine katılabilen AB vatandaşları böylece bu seçimlerin hiçbirine katılma hakkı bulunmayan diğer yabancılardan ayrılmaktadır.¹

1955 yılından itibaren öncelikle İtalya, İspanya ve Yunanistan’dan işçi kabul etmeye başlayan Almanya 1961 yılında Türkiye ile İşgücü Sözleşmesi yaparak ilk Türk işçilerini kabul etmeye başlamıştır². Almanya’nın Konuk İşçi (*Gastarbeiter*) olarak tanımladıkları ve 1961 yılında yaklaşık 2.500 kişiyle başlayan göç sonunda bugün sadece Almanya’da 2,5 milyonun üzerinde Türkiye kökenli insan bulunmaktadır. Almanya’da yaşayan ve AB vatandaşı olmayan diğer kişilerde düşünüldüğünde Almanya’da yaşayan yabancılardan ciddi bir temsiliyet sorunuyla karşı karşıya kaldığı görülmektedir.

Tablo 1: Almanya'daki Bazı Eyaletlerde Oy Kullanma Hakkı

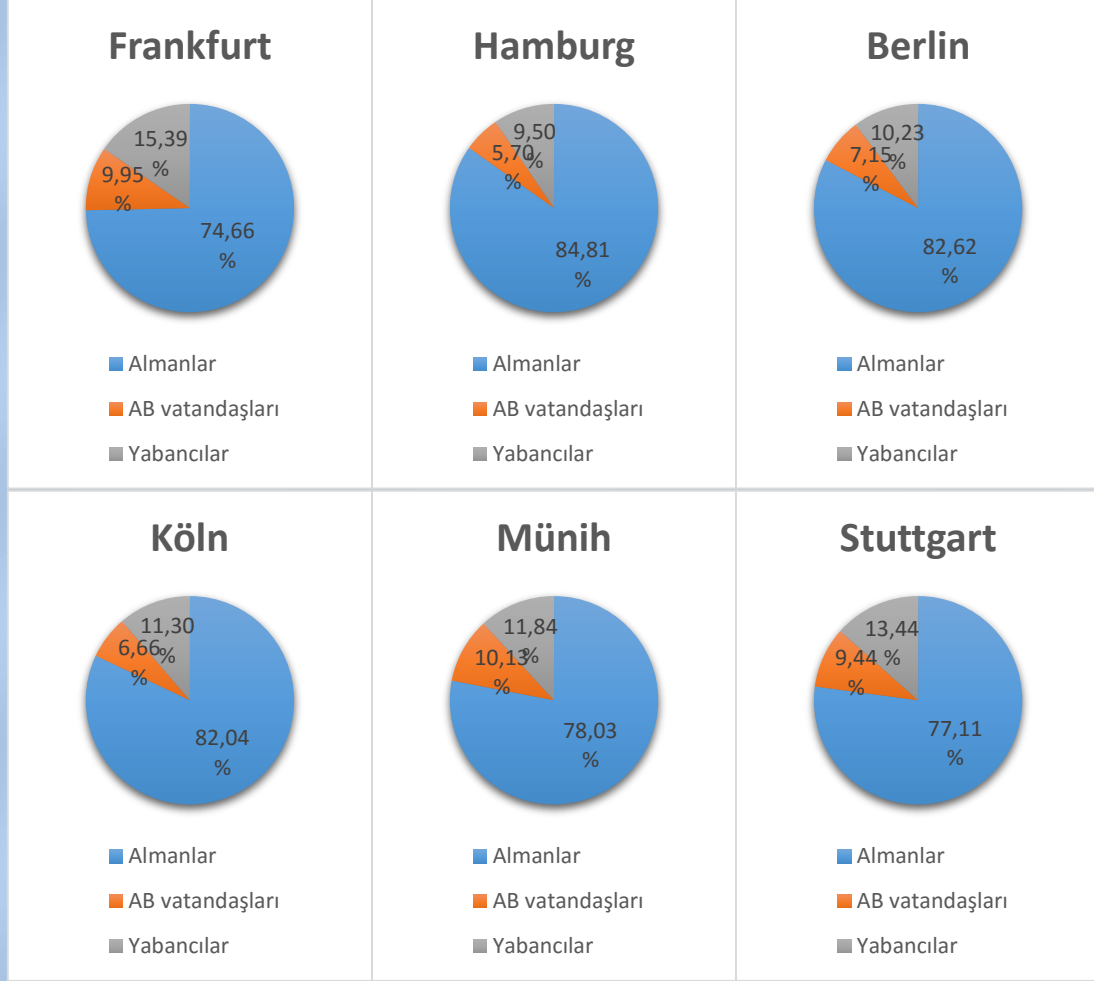
Kaynak: <http://mediendienst-integration.de/integration/politik.html>

¹ Ausländerwahlrecht, http://www.bmi.bund.de/DE/Themen/Gesellschaft-Verfassung/Staatliche-Ordnung/Wahlrecht/Auslaenderwahlrecht/auslaenderwahlrecht_node.html, Erişim Tarihi 05.01.2016.

² Bu anlaşmalar daha sonra Avusturya, Belçika, Hollanda, Fransa, İsveç, Katar gibi birçok ülkeyle yapılmıştır. Anlaşmaların tam metinleri için bakınız; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, <http://www.casgem.gov.tr/dosyalar/kitap/10/dosya-10-3818.pdf>, Erişim Tarihi 31.06.2016.

Yukarıdaki tabloda eyaletler düzeyinde seçme ve seçilme hakkından mahrum olan yabancıların sayıları verilmiştir. Buna göre Baden-Württemberg’te bulunan seçmenlerin %6,5, Bavyera’dakilerin %8,1 ve Hessen’dekilerin %8,5 demokratik bir hak olan seçme ve seçilme hakkından mahrum bulunmaktadır. Bu hak bazı büyük şehirlere uyarlandığında durumun ciddiyeti daha da artmaktadır.

Tablo 2: Almanya’daki Bazı Şehirlerde Oy Kullanma Hakkı

Hamburg, Berlin ve Köln’de oy hakkından mahrum kalan yabancıların tüm seçmenler içindeki oranları %10 civarındadır. Bu oran Frankfurt’ta %15’i geçmiş bulunmaktadır. Yıllardır bu şehirlerde ikamet eden, çalışan, vergisini ödeyen yabancılar kendilerini de doğrudan etkileyen seçimlerde yer alamamakta, demokratik katılımından dışlanmaktadır. En azından içinde yaşadıkları ve hizmet aldıkları belediye seçimlerinde AB Vatandaşlarına tanınmış olan oy kullanma hakkı yabancılara da tanındığı takdirde yabancıların ihlal edilen hakları bir nebze olsun giderilecektir. Ayrıca yaşadıkları yeri politik açıdan da düzenleme hakkına kavuşan göçmenler, kendilerini içinde yaşadıkları toplumdan daha az dışlanmış hissetmeye başlayarak Almanya’ya daha iyi entegre olacaktır.

Şuan için Almanya'nın birçok yerinde yabancıların temsil edilme sorunlarının aşılması için yabancılar ve uyum meclisleri kurulmuştur. Bu meclislerin herhangi bir siyasi ve yasal yaptırım gücü bulunmadığı gibi (daha çok yerelde yer alan belediyeler gibi siyasi kurumlara tavsiyeler/görüşler/istekler verilmektedir) buralarda yer alan üyelerde fahri olarak görev almaktadırlar. Geçimlerini bu işten sağlayamayan üyeler doğal olarak başka işlerle meşgul olmaktadır. Ayrıca bu meclislere genellikle yabancıları temsil eden dernekler aday göstermektedir. Almanya'da bulunan Türk derneklerinin çoğunun siyasi içerikli dernekler olması bu seçimlerinde siyasi bir tartışma ortamına dönmesine yol açmaktadır. Zaten Türk toplumu arasında mevcut olan siyasi bölünme bu seçimlerde tekrar ortaya çıkmaktadır. Böylece bu meclisler yer yer yabancı derneklerin bir araya gelip bütünlük içinde demokratik sorunlarının tartışıldığı platformlar olmaktan ziyade yabancıları ayrıştırıcı roller de oynamaktadır.

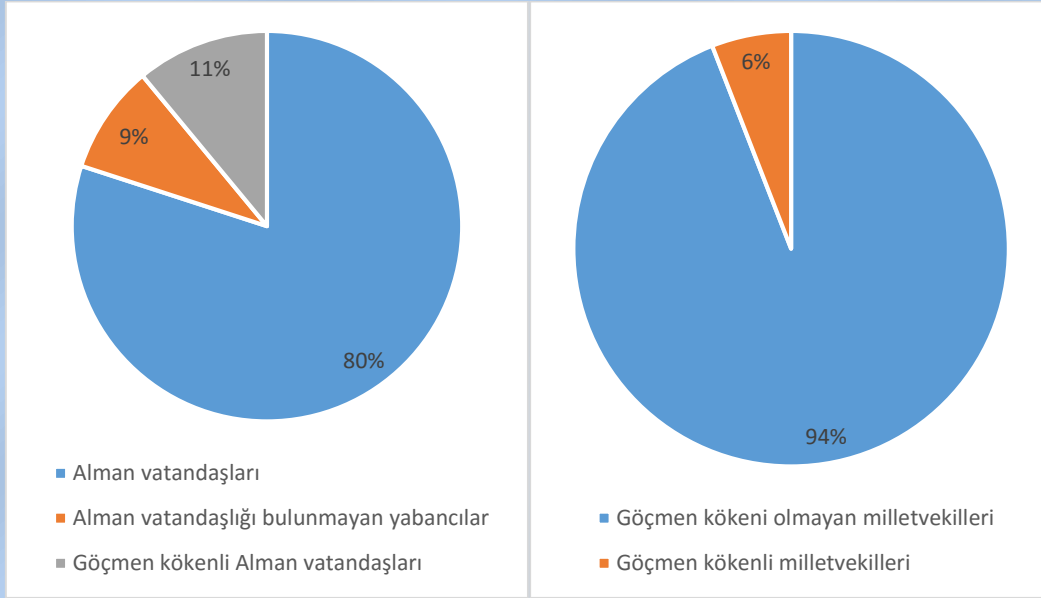
Son yıllarda Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD)³, Yeşiller Partisi⁴ ve Sol Parti yabancıların yerel seçimlerde oy kullanma hakları olduğu yönünde açıklamalar yapmışlar ve Federal Meclise yasa tasarıları vermişlerdir. Ancak Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) ve Hür Demokrat Parti (FDP) buna karşı çıkmışlardır. Yabancıların seçme ve seçilme hakkına karşı olanlar bu demokratik hakkın Alman vatandaşlığıyla doğrudan bağlantılı olduğunu öne sürmektedir.

2013 yılında yapılan son seçimlerde göçmen kökenli milletvekili sayısı 37'ye ulaşmıştır. Yıllar içerisinde giderek artan bu sayının gelecekte de artması beklenmektedir. Şuan itibariyle 631 milletvekilinin sadece %5,9'u göçmen kökenlidir. Almanya'da yaşayan ve Alman vatandaşı olan göçmen kökenlilerin Almanya nüfusuna oranı %11 (9 milyonun üstünde) ve Alman vatandaşı olmayanların oranı ise % 9'dur (7 milyonun üstünde). Yani yaklaşık olarak Almanya'nın %20'sini oluşturan yabancı kökenliler federal mecliste %5,9 oranında temsil edilmektedir.

³ SPD-Vize Stegner fordert Ausländerwahlrecht, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/spd-vize-stegner-fordert-auslaenderwahlrecht-in-kommunen-a-984165.html>, Erişim Tarihi 06.01.2016.

⁴Grüne fordern Ausländer-Wahlrecht im Grundgesetz, <http://www.welt.de/politik/deutschland/article130006131/Gruene-fordern-Auslaender-Wahlrecht-im-Grundgesetz.html>, Erişim Tarihi 06.01.2016.

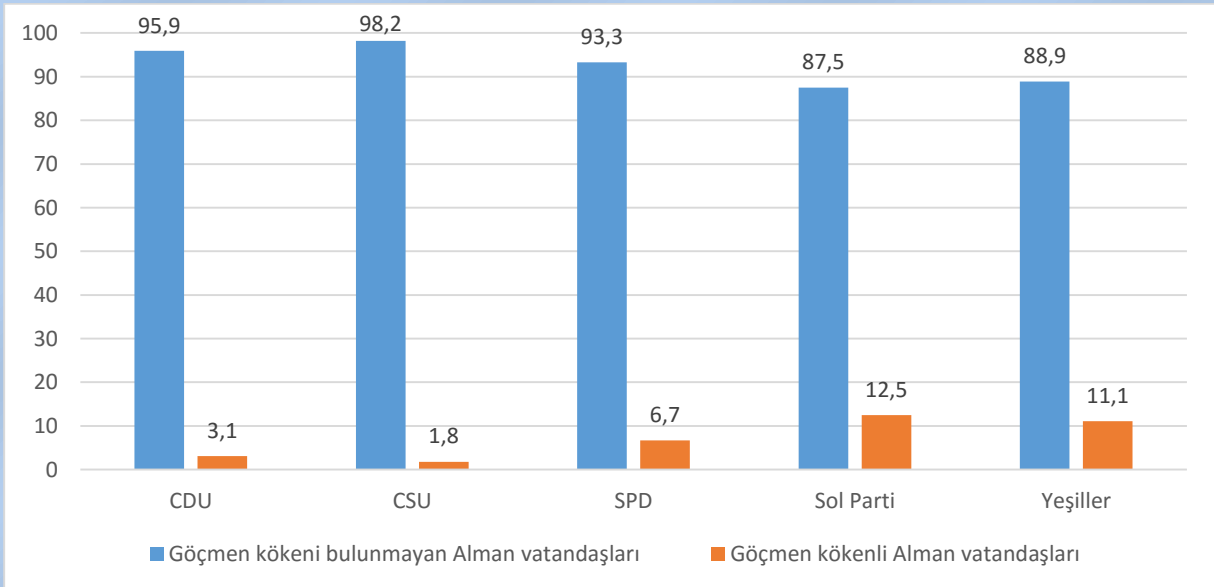
Tablo 4: Göçmenlerin Almanya Nüfusuna ve Federal Meclisdeki Temsillerine Göre Oranları

Kaynak: <https://mediendienst-integration.de/migration/bevoelkerung.html#c38>, Erişim Tarihi 08.01.2016.

Yabancıların mecliste nüfuslarına oranla yaşadıkları temsil sorunu aynı zamanda Almanya’da parlamentoda bulunan partilere de yansımaktadır. Aşağıdaki tablodan görüldüğü üzere her bir partideki yabancı oranı o partinin yabancılara yönelik düşünsel izdüşümünü de yansıtmaktadır.

Tablo 5: Göçmen Kökenli Alman Vatandaşlarının Partilerdeki Temsil Oranları

Kaynak: <http://mediendienst-integration.de/integration/politik.html>, Erişim Tarihi 08.01.2016.

Yabancıların yaşadıkları temsil sorunu sadece federal düzeyle sınırlı değildir. Aynı şekilde eyaletler bazında da temsil konusunda eksiklikler bulunmaktadır. Eyalet meclislerinin sadece % 2,5’luk kısmını, belediye meclislerinin ise % 4’ünü göçmen kökenliler oluşturmaktadır.

Örgütlenme hakları bağlamında düşünüldüğünde dernekler önemli rol oynamaktadır. Almanya’da normal dernekler ile yabancılar dernekleri arasında ayırım yapılmaktadır. Sıradan dernekler sadece Almanya Anayasası’nda belirtildiği üzere ceza yasasına, anayasa hükümlerine ve uluslararası uyuma aykırı davrandıklarında yasaklanabilmektedirler (9/2 md.). Bunun yanında üyelerinin ya da yöneticilerinin çoğunluğunu veya hepsinin yabancılardan oluştuğu dernekler (Yabancı Dernekleri) dernekler kanununun⁵ 14. maddesine göre yasaklanabilmektedir. AB vatandaşlarını oluşturdukları dernekler yabancı dernekleri statüsünde sayılmamaktadır. Bu yasaklar arasında Almanya’daki siyasi süreçleri engelleyici, Almanlar ve yabancılar arasındaki sükûneti bozucu ya da kamu güvenliğini ve Almanya’nın çıkarlarını önleyici eylemlerde bulunmak yer almaktadır. İnsanlık onurunu zedeleyici uğraşlar, siyasi, dini ya da başka amaçlar için silahlı mücadeleyi onaylanması ya da buna çağrı yapılması da bir yabancı derneğin kapatılmasını gerektirmektedir.

Derneklerin kapatılması ya da faaliyetlerinin sınırlandırılması eğer bir derneğin faaliyetleri eyalet sınırlarını aşıyorsa Federal hükümet eliyle, eyalet çapında faaliyet gösteriyorsa eyalet hükümetleri tarafından yapılmaktadır. Bunun yanında derneklerin faaliyetleri takibi Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından yürütülmektedir.

Almanya’da faaliyet bulunan dernekler hakkında kesin bilgileri toplamak açılan, kapanan ve faal olmayan birçok dernek olmasından dolayı güç olmaktadır. Göç, Mülteciler ve Uyumdan Sorumlu Devlet Bakanlığı’nın 2011’de hazırladığı bir raporda yabancılar derneklerinin 2005 itibarıyla 16.000 civarında olduğu belirtilmektedir.⁶ 2013 yılına ait başka bir raporda bu 16 bin derneğin yaklaşık 11 binini Türk derneklerinin oluşturduğu belirtilmektedir.

Tablo 6: Yabancı Dernekleri Faaliyet Alanına Göre Dağılımı (2001)

Dernek Tipi	Tüm Derneklere Oranı %	Dernek Tipi	Tüm Derneklere Oranı %
Kültür	22,3	Siyasi	5,3
Halk Merkezleri	16,5	Aile ve Ebeveyn	5,2
Sosyal ve İnsani Yardım	14,9	Ekonomi	4,7
Spor ve Boş Zaman	14,8	Tekil Gruplar	4,6
Dini	11,6	Bilinmeyen	0,1

Kaynak: http://www.b-b-e.de/fileadmin/inhalte/themen_materialien/migration_integration/Kurzossier_MSOs_2013-1.pdf

⁵ Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts (Vereinsgesetz), <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/vereinsg/gesamt.pdf>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

⁶ Migranten(dach)organisationen in Deutschland, http://www.bundesregierung.de/Content/DE/_Anlagen/IB/2012-04-25-migrantenorganisationen-in-deutschland.pdf?__blob=publicationFile, Erişim Tarihi 15.01.2016.

Ocak 2016 Medya Yansımaları

Siyasi katılım hakkı bağlamında düşünüldüğünde Almanya’da 2014 yılından bu yana gündemi meşgul eden en önemli olaylardan birisi PEGİDA hareketidir. Tam açılımı Batının İslamlaşmasına Karşı Vatansever Avrupalılar (*Patriotische Europäer gegen die*

Islamisierung des Abendlandes) olan hareket 20 Ekim 2014’de Dresden de yapılan gösteriyle başlamıştır. Sağ popülist bir hareket olarak nitelendirilebilecek olan hareket gösterilerinde sürekli İslam karşıtı, yabancı düşmanı ve ırkçı söylemler ve sloganlar kullanmaktadır.

Aralık 2014’ten bu yana dernek statüsü kazanan PEGİDA’nın liderliğini ise Lutz Bachmann yürütmektedir. Bunun yanında Almanya’nın çeşitli yerlerinde farklı isimlerde örgütlenmeler olmuştur. (Leipzig’te LEGİDA, Düsseldorf’ta DÜGİDA, Berlin’de BÄRGİDA, Bavyera’da BAGİDA vb.) Kurulduğu 2014 ile Kasım 2015 arasında geçen bir yıl içinde ...GİDA gösterilerinde 940 suç işlenmiştir. Bu suçların 255’ini sağ motivasyonlu politik suçları oluşturmaktadır. Ancak gerçekte bu sayıların çok üstünde suçlar işlendiği tahmin edilmektedir. Burada Alman polislerinin PEGİDA göstericilerine karşı algı eksikliği olduğu yönünde kanaatler bulunmaktadır.⁷ Bu gösterilere karşı sıkça karşı gösteriler düzenlenmekte ve gruplar arasında çatışmalar çıkmaktadır. Bu çatışmalar sırasında ya da göstericilerin etrafta bulunan göçmenlere karşı yaptıkları hakaret, saldırı vb. olayların sayısı ise bilinmemektedir. Ayrıca son yıllarda üst seviyeye çıkan mülteci kamplarına yönelik saldırılar ile PEDİGA gösterilerindeki artış dikkat çekmektedir.

2014 Ekim’inde Dresden’de 350 kişi ile başlayan gösteriler zaman içerisinde artış göstermiş Ocak 2015’te Paris’te Charlie Hebdo’ya düzenlenen terör saldırısı ile birlikte 25 bin katılımcıyı geçmiştir.⁸ 13 Kasım 2015’te gerçekleşen Paris saldırılarından sonra dahi bu daha bu rakama ulaşamamışlar 3500-8000 katılımcı arasında kalmışlardır. Bunun yanında PEGİDA gösterilerinin yapıldığı sırada bu gruba yönelik karşı gösteriler de düzenlenmektedir. Yer yer karşı göstericilerin sayısı (35.000) PEGİDA katılımcılarının sayılarını geçmektedir.⁹ Facebook sayfalarına 200 binden fazla beğeni alan hareketin katılımcıları giderek azalmaktadır. Ancak hala oldukça aktiftirler.

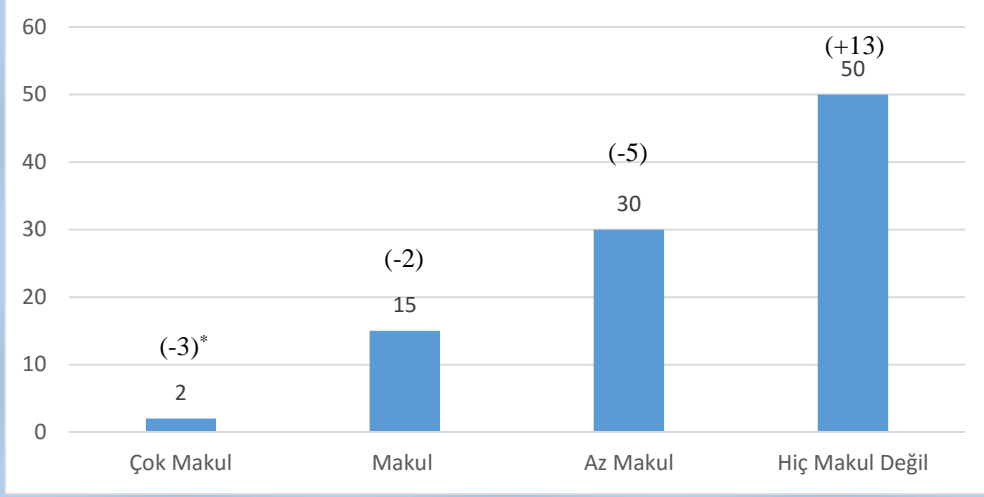
⁷Bei Pegida und Co. grassiert die Gewalt, <http://www.tagesspiegel.de/politik/von-koerperverletzung-bis-hitlergruss-bei-pegida-und-co-grassiert-die-gewalt/12631012.html>, Erişim tarihi 16.01.2016.

⁸Polizeieinsatz, http://www.polizei.sachsen.de/de/MI_2015_33890.htm, Erişim tarihi 16.01.2016.

⁹Rund 35.000 Menschen demonstrieren in Dresden, <http://www.stern.de/politik/deutschland/dresden--35-000-demonstrieren-gegen-pegida-3469294.html>, Erişim tarihi 16.01.2016.

2015 sonunda yapılan bir çalışmaya göre PEGİDA yürüyüşlerine olan anlayış yılın ilk aylarına nazaran azalmaktadır.

Tablo 7: PEGİDA Yürüyüşlerini Makul Buluyor musunuz?

Kaynak: ARD Deutschland-Trend November 2015, <http://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend-435.pdf>,
*Ocak 2015'e göre yaşanan değişim.

Yeni yılın ilk PEGİDA gösteri yürüyüşü 3.500-4.000 kişilik bir katılımıyla **04 Ocak 2016** tarihinde yapılmıştır. Karşıt görüşlü GEPİDA ise 180 kişilik bir katılımıyla protestosunu gerçekleştirmiştir. Aynı günün akşamı bir Slovak radikal bir grup tarafından dövülmüştür.¹⁰

06 Ocak günü Münih'in Sendling ilçesinde Yahudilerin yaşadıkları birçok evin kapısına Davud Yıldızı resmi çizilmiştir.¹¹

Aynı gün SPD'nin meclis grubu Almanya için Alternatif Partisi'nin (AfD) bazı kısımlarının ve PEGİDA oluşumunun tehlikeli sağ eğilimli politikalar yüzünden anayasayı koruma teşkilatı tarafından kontrol edilmesini talep etti.¹²

11 Ocak Pazartesi günü Dresden şehrinde altı kişilik Neonazi grubu iki Yahudiye yol ortasında saldırdı.¹³ Yabancı düşmanı sloganlar atarak İsrail kökenli kişilere saldıran kişiler daha sonra olay yerinden uzaklaştılar. Olayların da gösterdiği gibi sağ radikalizm sadece mültecileri hedef almamakta, Hristiyan göçmenleri ve Yahudileri de hedef almaktadır. Bir kere radikalizm

¹⁰ Slowake in Dresden verprügelt, <http://www.taz.de/!5266099/>, Erişim Tarihi 06.01.2016.

¹¹ Unbekannte besprühen Häuser mit Davidsternen, <http://www.abendzeitung-muenchen.de/inhalt.untersendling-unbekannte-bespruehen-haeuser-mit-davidsternen.3447e7de-1ee5-4d58-b04b-87b1681703ad.html>, Erişim Tarihi 08.01.2016.

¹² SPD fordert Überwachung der AfD, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-01/afd-spd-verfassungsschutz>, Erişim Tarihi 10.01.2016.

¹³ Neonazis überfallen Israelis in Dresden, <http://www.bild.de/regional/dresden/rechtsextremismus/neonazis-ueberfalle-israelis-in-dresden-44116364.bild.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

hortladığında kime, neye, nasıl saldıracağını kestirmek ve kontrol altında tutmak imkânsız hale gelmektedir.

12 Ocak salı günü Leipzig'in güneyinde bulunan Connewitz'de bulunan esnaf sağ radikal holiganlar tarafından saldırıya uğradı. Saldırganlar yaklaşık 20 dükkânın camekânlarını indirirken olayları önlemeye çalışan polislerden beşini de yaraladılar. Bir önce de sol radikallerin saldırısına uğrayan semt esnafı durumdan oldukça rahatsızlar. Bölge halkı arasındaki gerilim gittikçe tırmanmaktadır.¹⁴

15 Ocak'ta Alman Gazeteciler Cemiyeti PEGİDA ve şubeleri hakkında haber yaparken devam aldıkları tehditler hakkında örgütün liderlerinden olan Tatjana Festerling hakkında suç duyurusunda bulundu. Ayrıca Festerling'i LEGİDA gösterilerinde yaptığı konuşmadan ötürü de halkı kin ve düşmanlığa sevk etmekten dolayı savcılığa şikâyet etti.¹⁵

16 Ocak günü sokakta yürürken üç kişi tarafından sözle taciz ve küfür edilen iki Tunuslu bir Türkün işlettiği döner dükkânına sığındılar. Kapıyı kilitlemeye çalışan dükkân sahibini aşp Tunuslulardan birine saldıranları araya giren dükkân sahibi kurtardı.¹⁶

20 Ocak Çarşamba akşamı PEGİDA'nın Postdam ayağı olan POGİDA'nın organize ettiği yürüyüşe karşı ilçesinde SPD'li belediye başkanı Jann Jakobs'un da bulunduğu 1000 kişilik karşı gösterici protestoda bulundu. POGİDA'nın eylem yapacağı meydanı ele geçiren karşı göstericiler yüzünden polis 200 kişilik POGİDA eylemcilerini güvenlik sebebiyle dağıtmak zorunda kaldı.¹⁷

23 Ocak'ta Neonaziler ve Rus kökenlilerden meydana gelen 700 kişilik bir grup Başbakanlık binası önünde protesto gösterisinde bulundular. Sözde 13 yaşında bir kız çocuğunun kaçırılıp tecavüze uğramasını bahane ederek yabancı karşıtı gösteride yapılmıştır.¹⁸ Aynı günün akşamı

¹⁴ Was habt ihr uns angetan?, <http://www.bild.de/regional/leipzig/gewalt/wut-und-verzweiflung-nach-neuer-gewaltwelle-in-leipzig-44122162.bild.html>, Erişim Tarihi 16.01.2016.

¹⁵ Journalistenverband zeigt Pegida-Anführerin an, <http://www.tagesspiegel.de/politik/nach-mistgabel-auf-ruf-journalistenverband-zeigt-pegida-anfuhrerin-an/12837678.html>, Erişim Tarihi 16.01.2016.

¹⁶ Schläger verfolgen Tunesier in Chemnitzer Innenstadt, <http://www.lvz.de/Mitteldeutschland/Polizeiticker-Mitteldeutschland/Schlaeger-verfolgen-Tunesier-in-Chemnitzer-Innenstadt>, Erişim Tarihi 16.01.2016.

¹⁷ Polizei löst Pogida-Versammlung auf - Sicherheit war nicht gewährleistet, <http://www.tagesspiegel.de/berlin/pogida-und-gegendemo-in-potsdam-polizei-loest-pogida-versammlung-auf-sicherheit-war-nicht-gewaehrleistet/12852776.html>, Erişim Tarihi 21.01.2016.

¹⁸ Neonazis und Russen: Gemeinsame Demo vor dem Kanzleramt, <http://www.tagesspiegel.de/berlin/13-jaehrige-angeblich-entfuehrt-und-vergewaltigt-neonazis-und-russen-gemeinsame-demo-vor-dem-kanzleramt/12870386.html>, Erişim Tarihi 25.01.2016.

Friedberg şehrinde SPD, CDU ve bazı derneklerin afişlerine sağ radikaller tarafından saldırılar gerçekleştirildi.¹⁹

24 Ocak Pazar sabahı Sol Parti mensubu bir politikacıya ve mülteci kampına Naunhof'ta saldırı gerçekleşti. "Seyretmek yerine harekete geç." sloganları kente farklı yerlere yazıldı.²⁰

26 Ocak'ta gerçekleştirilen PEGİDA yürüyüşüne 3-4 bin arası katılımcı gelmiştir. Karşıt görüşte olan yaklaşık 250-350 kişi ise yürüyüşü protesto etmiştir. İslam ve yabancı karşıtı göstericilerin park halinde bulunan arabalarının yakıldığı gecede polis sükûneti sağlayabilmiştir.²¹

30 Ocak'ta Hristiyan Sosyal Birliği Partisi'nin (CSU) eski başkanlarından Edmund Stoiber Spiegel dergisine verdiği bir demeçte Almanya Başbakanı Merkel'i Alman toplumunu ayırıştırmakla itham etti. Merkel'in izlediği mülteci politikasının Alman toplumunun birliğini zedelediğini ve Merkel mülteci politikasını bu tarzda yönlendirecek bir meşruiyetinin bulunmadığını ifade eden Stoiber, bu mülteci politikasının sadece sağ popülizme katkı sağladığını belirtti.²² 2013 seçimlerinden sonra kurulan büyük koalisyon hükümeti toplam oyların %67,2'sine ve 631 sandalyeli parlamentoda 503 milletvekiline sahiptir. Bu rakamlara bakıldığında koalisyon hükümetini temsil eden Merkel önemli bir meşruluğa sahip olduğu iddia edilebilir.

31 Ocak günü Avrupalı Türk Demokratlar Birliği'nin (UETD) Essen şubesine saldırıda bulunuldu. Saldırı sonucunda derneğin camları kırıldı. Daha önce de aynı derneğin Leverkusen şubesine bir saldırı düzenlenmişti.²³

Aynı gün Başbakan yardımcısı Gabriel AfD'nin Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından gözetlenmesi gerektiğini söyledi. AfD'nin ve propagandasının televizyonlarda yayınlanan programlardan çıkarılması gerektiğini belirten başbakan yardımcısı, AfD'nin Almanya'nın özgür demokratik düzenine sadık olup olmadığı hakkında şüpheleri olduğunu ifade etti. SPD'nin yaptığı açıklamaların arka planında AfD'li politikacıların, gerektiği takdirde

¹⁹ Neonazis zerstören Wahlplakate, <http://www.fr-online.de/vilbel--/friedberg-neonazis-zerstoeren-wahlplakate,1472868,33594180.html>, Erişim Tarihi 25.01.2016.

²⁰ Anschlag auf Linken-Politiker und Flüchtlingsheim in Naunhof, <http://www.lvz.de/Region/Grimma/Anschlag-auf-Linken-Politiker-und-Fluechtlingsheim-in-Naunhof>, Erişim Tarihi 25.01.2016.

²¹ Unbekannte zünden Autos von Pegida-Anhängern an, <http://www.tagesspiegel.de/politik/demonstrationen-in-dresden-unbekannte-zuenden-autos-von-pegida-anhaengern-an/12878474.html>, Erişim Tarihi 26.01.2016.

²² Flüchtlingskrise: Stoiber wirft Merkel Spaltung der Gesellschaft vor, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/edmund-stoiber-wirft-angela-merkel-spaltung-der-gesellschaft-vor-a-1074677.html>, Erişim Tarihi 31.01.2016.

²³ UETD Essen şubesine çirkin saldırı, <http://www.hurriyet.com.tr/ueta-essen-subesine-cirkin-saldiri-40047544>, Erişim Tarihi 31.01.2016.

Avusturya'dan gelen mültecileri durdurmak için Alman polisinin silah kullanması gerektiği yönündeki açıklamalar yatmaktadır.²⁴

PEGİDA'nın ya da AfD partisinin Ocak 2016 boyunca gerçekleştirdikleri eylemler ve açıklamalar tabii ki üstte sayılan olaylar sınırlı kalmamaktadır. Bu oluşumların liderleri ya da taraftarları gerek sosyal medya olsun gerek televizyonlarda ve gösterilerde sürekli olarak Alman toplumunu İslama, göçmenlere ve mültecilere karşı kışkırtmakta ve yabancılara yönelik saldırıların psikolojik destekçisi olmaktadır.

Bugüne kadar PEGİDA gösterilerine siyasal bir hak olarak yaklaşan Alman Hükümeti bu tavrını devam ettirmektedir. Anti-semitik hareketlere karşı oldukça duyarlı olan Alman yürütme ve yargı organları söz konusu anti-islami hareketler olunca daha gevşek ve rahat davranmaktadırlar. Ancak sayılan ve sayılmayan birçok olaydan görüldüğü üzere son iki yıl içerisinde yabancılara ve mülteci sığınma evlerine yapılan saldırıların sayısı korkutucu düzeyde artmıştır. 2013 yılında 69 saldırı düzenlenirken, saldırıların sayısı sırasıyla 2014'te 199'a ve 2015'te 1005'e yükselmiştir.²⁵ Durum yabancılara yapılan fiziksel saldırılarda da farklı değildir.

PEGİDA ve şubelerinin yaptıkları eylemler siyasi haklar çerçevesinde yorumlanmaya devam ederse daha ürkütücü olayların meydana geleceğini tahmin etmek zor olmasa gerek. Edmund Stoiber ve diğer bazı politikacıların Merkel'i mültecilere yönelik uyguladığı politikalarından dolayı toplumu bölmekle suçlamaktan ziyade sağ popülist söylemin önüne geçebilecek siyasi öneriler getirilmesi gerekmektedir.

²⁴ Vizetanzler Gabriel: "AfD gehört in Verfassungsschutzbericht", <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/afd-sigmar-gabriel-will-partei-vom-verfassungsschutz-beobachten-lassen-a-1074889.html>, Erişim Tarihi 31.01.2016.

²⁵ Gewaltwelle: BKA zählt mehr als tausend Attacken auf Flüchtlingsheime, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/fluechtlingsheime-bundeskriminalamt-zaehlt-mehr-als-1000-attacken-a-1074448.html>, Erişim Tarihi 29.01.2016.

KAYNAKÇA

- Anschlag auf Linken-Politiker und Flüchtlingsheim in Naunhof, <http://www.lvz.de/Region/Grimma/Anschlag-auf-Linken-Politiker-und-Fluechtlingsheim-in-Naunhof>, Erişim Tarihi 25.01.2016.
- Ausländerwahlrecht, http://www.bmi.bund.de/DE/Themen/Gesellschaft-Verfassung/Staatliche-ordnung/Wahlrecht/Auslaenderwahlrecht/auslaenderwahlrecht_node.html, Erişim Tarihi 05.01.2016.
- Bei Pegida und Co. grassiert die Gewalt, <http://www.tagesspiegel.de/politik/von-koerperverletzung-bis-hitlergruss-bei-pegida-und-co-grassiert-die-gewalt/12631012.html>, Erişim tarihi 16.01.2016.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, <http://www.casgem.gov.tr/dosyalar/kitap/10/dosya-10-3818.pdf>, Erişim Tarihi 31.06.2016.
- Flüchtlingskrise: Stoiber wirft Merkel Spaltung der Gesellschaft vor, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/edmund-stoiber-wirft-angela-merkel-spaltung-der-gesellschaft-vor-a-1074677.html>, Erişim Tarihi 31.01.2016.
- Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts (Vereinsgesetz), <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/vereinsg/gesamt.pdf>, Erişim Tarihi 15.01.2016.
- Gewaltwelle: BKA zählt mehr als tausend Attacken auf Flüchtlingsheime, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/fluechtlingsheime-bundeskriminalamt-zaehlt-mehr-als-1000-attacken-a-1074448.html>, Erişim Tarihi 29.01.2016.
- Grüne fordern Ausländer-Wahlrecht im Grundgesetz, <http://www.welt.de/politik/deutschland/article130006131/Gruene-fordern-Auslaender-Wahlrecht-im-Grundgesetz.html>, Erişim Tarihi 06.01.2016.
- Journalistenverband zeigt Pegida-Anführerin an, <http://www.tagesspiegel.de/politik/nach-mistgabel-aufruf-journalistenverband-zeigt-pegida-anfuehrerin-an/12837678.html>, Erişim Tarihi 16.01.2016.
- Migranten(dach)organisationen in Deutschland, http://www.bundesregierung.de/Content/DE/_Anlagen/IB/2012-04-25-migrantenorganisationen-in-deutschland.pdf?__blob=publicationFile, Erişim Tarihi 15.01.2016.

- Migrantenselbstorganisationen, http://www.b-b-e.de/fileadmin/inhalte/themen_materialien/migration_integration/Kurzdossier_MSOs_2013-1.pdf, 08.01.2016.
- Neonazis und Russen: Gemeinsame Demo vor dem Kanzleramt, <http://www.tagesspiegel.de/berlin/13-jaehrige-angeblich-entfuehrt-und-vergewaltigt-neonazis-und-russen-gemeinsame-demo-vor-dem-kanzleramt/12870386.html>, Erişim Tarihi 25.01.2016.
- Neonazis zerstören Wahlplakate, <http://www.fr-online.de/vilbel--/friedberg-neonazis-zerstoeren-wahlplakate,1472868,33594180.html>, Erişim Tarihi 25.01.2016.
- Polizei löst Pogida-Versammlung auf - Sicherheit war nicht gewährleistet, <http://www.tagesspiegel.de/berlin/pogida-und-gegendemo-in-potsdam-polizei-loest-pogida-versammlung-auf-sicherheit-war-nicht-gewaehrleistet/12852776.html>, Erişim Tarihi 21.01.2016.
- Polizeieinsatz http://www.polizei.sachsen.de/de/MI_2015_33890.htm, Erişim tarihi 16.01.2016.
- Rund 35.000 Menschen demonstrieren in Dresden, <http://www.stern.de/politik/deutschland/dresden--35-000-demonstrieren-gegen-pegida-3469294.html>, Erişim tarihi 16.01.2016.
- Schläger verfolgen Tunesier in Chemnitzer Innenstadt, <http://www.lvz.de/Mitteldeutschland/Polizeiticker-Mitteldeutschland/Schlaeger-verfolgen-Tunesier-in-Chemnitzer-Innenstadt>, Erişim Tarihi 16.01.2016.
- Slowake in Dresden verprügelt, <http://www.taz.de/!5266099/>, Erişim Tarihi 06.01.2016.
- SPD fordert Überwachung der AfD, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-01/afd-spd-verfassungsschutz>, Erişim Tarihi 10.01.2016.
- SPD-Vize Stegner fordert Ausländerwahlrecht, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/spd-vize-stegner-fordert-auslaenderwahlrecht-in-kommunen-a-984165.html>, Erişim Tarihi 06.01.2016.
- UETD Essen şubesine çirkin saldırı, <http://www.hurriyet.com.tr/uetsd-essen-subesine-cirkin-saldiri-40047544>, Erişim Tarihi 31.01.2016.
- Unbekannte besprühen Häuser mit Davidsternen, <http://www.abendzeitung-muenchen.de/inhalt.undersending-unbekannte-bespruehen-haeuser-mit->

davidsternen.3447e7de-1ee5-4d58-b04b-87b1681703ad.html, Erişim Tarihi 08.01.2016.

- Unbekannte zünden Autos von Pegida-Anhängern an, <http://www.tagesspiegel.de/politik/demonstrationen-in-dresden-unbekannte-zuenden-autos-von-pegida-anhaengern-an/12878474.html>, Erişim Tarihi 26.01.2016.
- Ungenutztes Wählerpotenzial: Anteil der Nicht-Wahlberechtigten, <http://mediendienst-integration.de/integration/politik.html>, Erişim Tarihi 31.06.2016.
- Vizekanzler Gabriel: "AfD gehört in Verfassungsschutzbericht", <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/afd-sigmar-gabriel-will-partei-vom-verfassungsschutz-beobachten-lassen-a-1074889.html>, Erişim Tarihi 31.01.2016.
- Was habt ihr uns angetan?, <http://www.bild.de/regional/leipzig/gewalt/wut-und-verzweiflung-nach-neuer-gewaltwelle-in-leipzig-44122162.bild.html>, Erişim Tarihi 16.01.2016.
- Wie viele "Menschen mit Migrationshintergrund" leben in Deutschland?, <https://mediendienst-integration.de/migration/bevoelkerung.html#c38>, Erişim Tarihi 08.01.2016.

VATANDAŞLIK HAKLARI VE EŞİTLİK SORUNU

Yazar: Soner Tauscher

GİRİŞ

Vatandaşlık bireylere toplum ve devlet içinde bir kimlik, aidiyet verirken, devletlere var olabilecekleri insani temeli sunmaktadır. Bireyler sahip oldukları vatandaşlık statüleri sayesinde vatandaşı oldukları devletten, çerçevesi yasalarca belirlenmiş hak ve sorumluluklar elde ederler. Buna karşılık devlet de vatandaşlık hukuku ile kendine tabi olan ile olmayan arasında ayırım yapabilmekte, kendine tabi olanlardan sadakat, hizmet ve askerlik görevi gibi belli başlı ödevler beklemektedir.

Ancak vatandaşlık kavramını milliyet terimi ile karıştırmamak gerekir. Milliyet dil, din, tarih ve kültür bakımından ortak aidiyetlerin bulunduğu insan topluluklarını tarif eder. Öte yandan vatandaşlık bağı kişiyi bir devlete hukuki ve siyasi unsurlarla bağlar. Bu bağı sağlam olması için devlet vatandaşlarından, ister vatandaşlık doğumla kazanılmış olsun ister sonradan kazanılmış olsun, sürekli sadakat beklemektedir.

Vatandaşlığın elde edilmesinde belirleyici olan tek güç devlettir. Devletler kendi siyasal bütünlüklerini koruma adına belli başlı vatandaşlık düzenlemeleri yapmaktadırlar. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi'nde (1997) de açıkça belirtildiği üzere “Her devlet, kimlerin kendi vatandaşı olduğunu iç hukuku ile belirler”. (3/1) Devletlerin kimleri tabiiyetlerine alacaklarına dair serbest düzenleme yapma hakları olmakla beraber, bu düzenlemeler uluslararası sözleşmelere ve genel vatandaşlık hukukuna aykırı olamazlar.²⁶ Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi'nin yanı sıra 1930 tarihli “Vatandaşlık Kanunlarının Çatışması ile İlgili Bazı Sorunlar Hakkında La Haye Antlaşması” ve “Vatansızlığın Azaltılmasına Dair BM Sözleşmesi 1961” gibi metinler de genel vatandaşlık hukukunun belirlenmesinde rol oynayan uluslararası metinlerdir. Bu sözleşmelerde herkesin bir ülke vatandaşlığına tabi olması gerektiği, kimsenin vatandaşlığa alınmaya ya da vatandaşlıktan çıkarılmaya zorlanamayacağı ve herkesin tek bir vatandaşlığının olması gerektiği gibi ilkeler öne çıkmaktadır. Ancak küreselleşmenin artması ve Avrupa Birliği bütünleşme sürecinin hız kazanması vb. olaylar herkesin tek bir vatandaşlığı olması ilkesini artık gölgede bırakmaktadır. Günümüzde birden çok tabiiyeti olan çok sayıda insan bulunmakta, devletle çifte vatandaşlık/birden çok vatandaşlık isimleri altında düzenlemeler yapmaktadır. Farklı vatandaşlıklara tabi olan ebeveynlerden dünyaya gelen insanlar, tabii oldukları devletten ekonomik göç, iç savaş vb. sebeple ayrılıp başka bir ülke de

²⁶ Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi 3/2 maddesi.

yaşamını sürdürenler de devletlerden daha esnek vatandaşlık uygulamaları için yeni düzenlemeler talep etmektedirler. Tüm bu gelişmelere BM Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre dünyada yaklaşık 10 milyon vatansız insan bulunmaktadır.²⁷ Bu sayının yüksek olmasında savaşlar, kıtlık, terör gibi nedenlerin yanında devletlerin kendi yapıları içinde uygulamış oldukları vatandaşlık düzenlemeleri de önemli ölçüde rol oynamaktadır. Devletler bireyleri belli şartlar altında vatandaşlığa kabul ettikleri için bir kere bir ülkenin vatandaşlığından çıkmış olan kişinin yeniden bir başka ülke vatandaşlığı elde etmesi güç ve zahmetli prosedürler gerektirmektedir.

Vatandaşlığı kazanma usulleri genelde üç farklı yolla olmaktadır. Birincisi kişinin ebeveynin sahip oldukları vatandaşlığı kazanmasıdır. (Soy bağı/neseb ilkesi (jure sanguinis)) İkinci olarak kişiler ebeveyninden bağımsız olarak doğduğu ülkenin vatandaşlığını elde edebilmektedir. (Doğum yeri ilkesi (jure soli)). Son olarak belli koşullar altından kişiler doğumlarından sonra tabii oldukları vatandaşlıktan farklı bir vatandaşlığa geçebilmektedirler. (Müktesep) Devletler vatandaşlık hukuku düzenlemelerini kendi tarihi, kültürel geçmişlerini ve sosyo-ekonomik yapılarını da göz önünde bulundurarak yukarı sayılan ilk iki ilkeden birine ağırlık vererek yaparlar. Bir devlet Fransa, Amerika Birleşik kendisini Devletleri gibi göçmen ülkesi olarak tanımlıyor ve toplumsal mutabakatı göçmenleri topluma dâhil ederek amaçlıyorsa doğum yeri ilkesine ağırlık vererek vatandaşlık hukukunu düzenler. (Doğan, 2002:25-41) Bunun yanında bir devletin vatandaşlık politikası içe dönükse ve ya dışa göç veriyorsa neseb ilkesini ön plna çıkaracaktır. (Almanya gibi) Vatandaşlığın sonradan kazanılması ise genelde aile birleşimi, iltica, göç vb. yollarla bir ülke de uzun yıllar kalınarak ve belli koşullar yerine getirilerek gerçekleşmektedir. (Erdem, 2010: 8-12, Aybay, 2004:25)

Almanya’da Vatandaşlık Rejimi

Vatandaşlığa kazanılmasında öne çıkan iki usul düşünüldüğünde tarih içinde Almanya’daki vatandaşlık düzenlemeleri daha çok nesebe dayalı, etnik, kültürel ve dilsel olgular içermektedir. Ulus devlet olma sürecinin diğer Batı Avrupa ülkelerinden farklı seyretmesi Almanya’da vatandaşlığın siyasal boyutunun arka planda bırakılmasına etnik ve kültürel boyutunun öne çıkmasına sebep olmuştur. Böyle *Staatsbürschaft* (devlete aidiyet) kavramı ile *Nationalität* (etnik-kültürel kimlik) kavramı yan yana var olabilmıştır.

Almanya’daki vatandaşlık hukuku (Staatsangehörigkeitsgesetz-StAG) 2000 yılında gerçekleştirilen reforma kadar 1913 tarihli *İmparatorluk ve Devlet Tabiiyeti Yasasına* (Reichs-

und Staatsangehörigkeitsgesetz-RuStAG) dayanıyordu. Reformdan sonra 2005, 2007 ve 2014 yıllarında yeni düzenlemeler yapılmıştır. İmparatorluk zamanından kalma yasa vatandaşlığı nesebe bağlarken (RuStAG 4/1) yeni düzenleme toprağa dayalı doğum ilkesine ağırlık vermiştir (StAG 3-4). Ancak 1913 yasası gereği Alman vatandaşlığını sonradan kazanmış olan yabancılar çifte vatandaşlık hakkına sahip olabiliyorken, yeni yasa bu hakkı önlemiştir. Yeni yasa ile birlikte yabancı ebeveynlerden dünyaya gelen bir çocuk Alman vatandaşı olmaya hak kazanabilmektedir. Ancak doğumla alman vatandaşlığı kazanmış bir kişinin AB üyesi ülkeler dışında bir ülke vatandaşlığı var ise 23 yaşında bu iki vatandaşlıktan birisi arasında seçim (Opsiyon Yükümlülüğü) yapması gerekmektedir. Aralık 2014’de yapılan yeni bir düzenlemeyle bu opsiyon yükümlülüğü bazı şartlar altın yürürlükten kalkmıştır.²⁸

Yabancıların Statüsü ve Vatandaşlığın Kazanılması

Vatandaşlığın genel düzenlemeleri devletlerin anayasa metinlerinde yapılmasına karşın ayrıntılı düzenlemeler özel yasalarla yapılmaktadır. Almanya’da da yabancıların ülkeye girişini, oturma ve çalışma iznini, aile birleşimi, yurtdışı edilme gibi birçok hususu 2005 yılında yürürlüğe giren Göç Kanunu (Zuwanderungsgesetz-ZuwandG) düzenlemektedir. Daha öncesinde var olan Yabancılar Kanunu yürürlükten kaldırılarak İkamet kanunu Göç Kanunu ile birleştirilmiştir. Yabancıların statüsü belirleyen bu kanunun yanında StAG’nin 4, 8, 10, 12 maddeleri de yabancıların vatandaşlığa alınma şartlarını belirlemektedir. En genel vatandaşlığa alınma yöntemleri şöyledir:

Soy İlkesi: Anne ve babası Alman vatandaşı olan çocuk nesep yoluyla doğrudan Alman vatandaşı olmaktadır.

Doğum Yeri İlkesi: Ebeveynlerin vatandaşlıklarına bakılmaksızın Almanya’da doğan çocuklar doğrudan Alman vatandaşlığı kazanabilmektedirler. 2000 yılında yapılan yeni düzenlemeyle kazanılan bu hak bazı şartlara tabidir. Eğer yabancı ebeveynlerden dünyaya gelen çocuk hem Alman hem ebeveynin vatandaşlığını alıp çifte vatandaş olmak isterse 23 yaşına kadar bu iki vatandaşlığın arasında tercih yapmak zorunda kalmaktadır. Eğer tercihini yapmazsa Alman vatandaşlığı doğrudan düşmektedir. Ancak ebeveynleri veya kendisi AB üyesi ülke ya da İsviçre vatandaşı ise bu yaptırım uygulanmamaktadır. 2014 yılında yapılan düzenleme ile birlikte aşağıdaki koşulları sağlayanlar tercih yapma zorunluluğundan kurtularak çifte vatandaşlıklarını ellerinde tutabilmeye başladılar.

²⁸ Almanya’daki vatandaşlık rejimi hakkında daha ayrıntılı bir açıklama için Almanya 2014 Hak ve Özgürlükler Raporu’na bakınız.

Doğumla çifte vatandaşlığı kazanmış olanların 21 yaşına kadar aşağıdaki şartlardan birini yerine getirmeleri gerekmektedir.

- Sekiz yıl boyunca Almanya’da ikamet etmiş olmak ya da,
- Altı yıl boyunca Almanya’da bir okula gitmiş olmak ya da
- Almanya’da bitirilmiş bir okul diplomasına ya da meslek eğitime sahip olmak gerekmektedir. (StAG 29/5 maddesi)

,Ancak bu şartları yerine getiremeyen ya da Alman vatandaşlığına doğum ilkesinden başka yollarla (talep ilkesi vd.) geçmiş olanlar için opsiyon zorunluluğu halen devam etmektedir.

2000-2012 yılları arasında almanya dünyaya gelen 9 milyon çocuktan yaklaşık %5’i (460 bin) yabancı ebeveynlere sahip olmalarına rağmen Alman vatandaşlığı almışlardır.²⁹ Bu çocukların büyük çoğunluğunun sayılan şartları yerine getirebilecekleri düşünüldüğünde 2018’den itibaren her yıl yaklaşık 40.000 genç yeni düzenlemeden faydalanacaktır.³⁰

Talep İlkesi: Aşağıda yer alan şartları yerine getiren yabancılar Alman vatandaşlığına alınmayı Alman Devletinden talep edebilirler.

- Talebin yapıldığı sırada sınırsız oturma iznine sahip olmak,
- Sekiz yıldır yasal olarak Almanya’da ikamet etmek,
- Geçimini işsizlik parası ve sosyal yardım almadan sağlıyor olmak,
- Çok yaşlı ve hasta olmamak koşuluyla yeterli derecede Almanca bilgisine sahip olmak,
- Vatandaşlığa almak için uygulanan teste başarılı olmak,
- Bir önceki vatandaşlıktan çıkmak,
- Suça karışmamış ve ceza almamış olmak,
- Alman Anayasası’nın belirlemiş olduğu prensipleri kabul ederek bağlılık yemini etmek.

Görüldüğü üzere bir yabancımanın Alman etnisitesiyle veya Alman Devleti ile soy ya da toprak bağı olmadığı durumlarda Alman devleti kişiyi tabiiyetine almak için birçok şart öne sürmektedir. Özellikle göze çarpan koşullar arasında vatandaşlığa kabul testi ve Anayasaya yapılan bağlılık yemini bulunmaktadır. Yabancılar uygulanan bu vatandaşlık testinden Alman vatandaşlığına nesep bağıyla bağlı olanların bile geçip geçemeyecekleri tartışmalı bir konudur.

²⁹ Alman İstatistik Kurumu’nun 09.04.2014 tarihli yayını, <https://www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/ImFokus/Bevoelkerung/DoppelteStaatsbuergerschaft.html>, Erişim Tarihi: 02.08.2015.

³⁰ Die Zeit-Online’nın 03.07.2014 tarihli haberi, Bundestag weitert doppelte Staatsbürgerschaft aus haberi <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2014-07/doppelpass-doppelte-staatsbuergerschaft-bundestag-beschluss>, Erişim Tarihi: 02.08.2015.

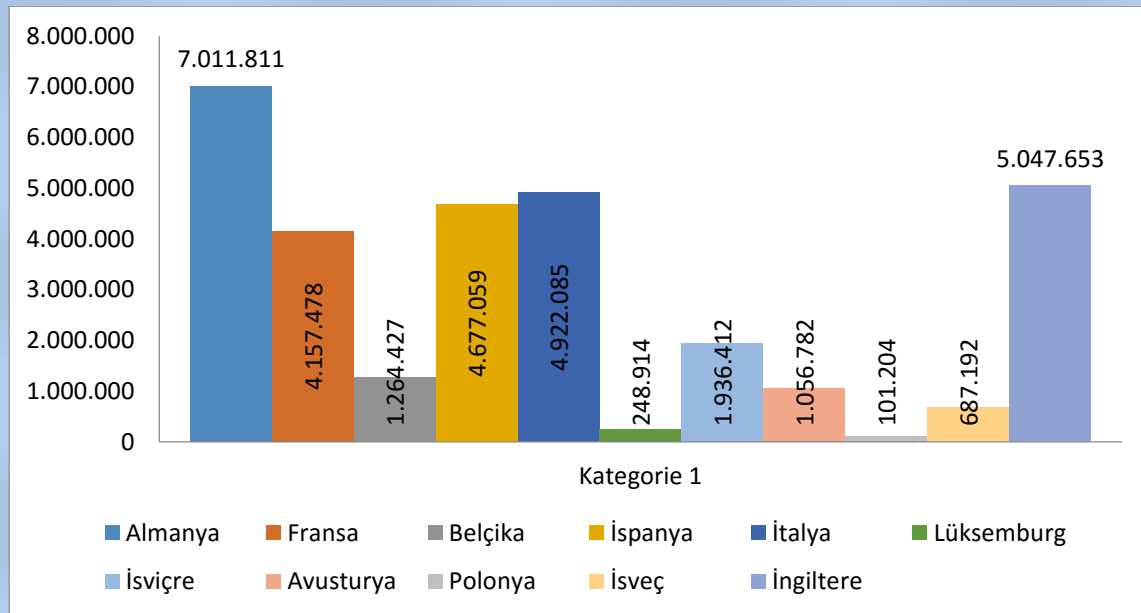
Takdir İlkesi: Yukarıdaki şartları yerine getiremeyen yabancıları Alman Devleti Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ilkelerine göre vatandaşlığa kabul etmektedir. Ancak yine de asgari düzeyde Almanca bilgisi, anayasaya bağlılık ve eski vatandaşlığın bırakılması gibi şartlar aranmaktadır.

Özel Gruplar İlkesi: Talep ilkesinde aranan şartların yanında bazı özel durumlar içinde yasal düzenlemeler yapılmıştır. Yabancıların aile birleşimi, Alman vatandaşlarının eşleri ve kayıtlı hayat arkadaşları, mülteciler vb. özel gruptaki insanlara alman vatandaşlığına alınırken yukarıda sayılan şartlar hafifletilebilmektedir.

Sayılarla Vatandaşlık

Avrupa Birliği üyesi ülkelerde uygulanan vatandaşlık yasalarının, ekonomik gelişmişlik ve yaşam kalitelerinin, tarihi süreçlerin farklı olmasından dolayı her ülke yaşayan göçmen sayıları farklılık göstermektedir. Aşağıdaki tabloda da görüldüğü üzere Almanya, İngiltere, İtalya, Fransa ve İspanya göçmenlerin yoğunlukla yaşadıkları ülkelerdir.

Tablo 1: Avrupa Ülkelerinde İkamet Eden Göçmenlerin Dağılımı.

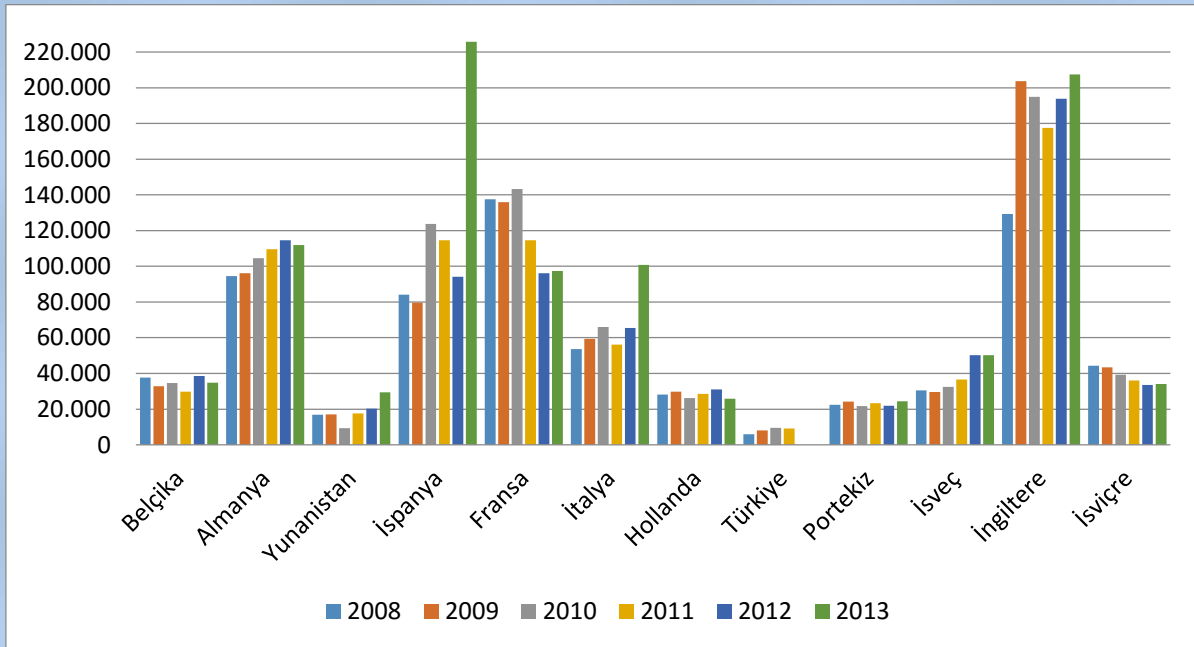
Kaynak: Avrupa İstatistik Ofisi

AB içerisinde Almanya'nın en çok göçmeni barındırmasına rağmen özellikle sağ muhafazakâr Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) Partisi uzun yıllar Almanya'yı bir göçmen ülkesi olarak tanımlamamaya özen göstermiştir. CDU'nun önemli isimlerinden olan ve şu anki koalisyon hükümetinde İçişleri bakanlığı görevinde bulunan Wolfgang Schäuble 2006 yılında bir

kongrede³¹ Almanya'nın göçmen ülkesi olmadığı görüşünü yinelemiştir. 1980'lerden beri süre gelen bu görüşü Almanya Başbakanı Angela Merkel son yıllarda kırmaya başlamıştır. Önce 2014 yılının Kasım ayında CDU'nun bir konferansında Almanya'nın harika bir entegrasyon ülkesi olabileceğini söylemiş³², ardından Haziran 2015'te Almanya'nın bir göçmen ülkesi olduğunu belirtmiştir³³.

Almanya'nın yabancıları vatandaşlığına almada izlediği politika diğer AB ülkeleri ile karşılıklı olarak görerek daha iyi analiz edilebilir. Tablodan da takip edilebildiği üzere AB'nin en fazla göçmen nüfusuna sahip ülkesi Almanya göçmenlerin vatandaşlığa alınması konusunda İngiltere, İspanya ve Fransa'nın gerisinde kalmaktadır. Ayrıca bu ülkelerin nüfusu Almanya'nın nüfusundan daha azdır.³⁴

Tablo 2: AB Üyesi Ülkelerde Göçmenlerin Vatandaşlığa Kabul Oranları.

Kaynak: Avrupa İstatistik Ofisi

Doğal olarak bu oranlar o ülkelerin vatandaşlık hukuku, tarihi ve kültürel miraslarıyla doğrudan alakalıdır. Almanya'da uzun yıllar göçmen barındırmasına rağmen göçmen karşıtı bir politika uygulanmıştır. İşçi göçüyle gelen yabancılara geçici göçmen gözüyle bakılmış, onların emek

³¹ „Wir sind kein Einwanderungsland“, <http://www.tagesspiegel.de/politik/wir-sind-kein-einwanderungsland/783936.html>, Erişim Tarihi 30.08.2015.

³² „Deutschland kann tolles Integrationsland werden“, www.faz.net/aktuell/politik/inland/cdu-konferenz-angela-merkel-ueber-integrationspolitik-13223513.html, Erişim Tarihi 30.08.2015.

³³ „Deutschland ist ein Einwanderungsland“ <http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/europa/angela-merkel-sieht-deutschland-als-einwanderungsland-13623846.html>, Erişim Tarihi 30.08.2015.

³⁴ 2015 Eurostat verilerine göre Almanya'nın nüfusu 81.174.000, İspanya'nın 46.439.864, Fransa'nın 66.352.469 ve İngiltere'nin 64.767.115'tir.

gücünden yararlandıktan sonra geri dönmeleri talep edilmiştir. Ancak kırk yılı aşkın bir süredir Almanya’da ikamet eden ve çalışan bu insanlar aileler kurdular.

Almanya’da 8 milyondan fazla göçmen bulunmaktadır. Tabii ki bu veriler alman vatandaşlığı bulunmayan yabancıları kapsamaktadır. Tablo 3’te yer aldığı üzere yabancıların sayısı 2015 yılının başı itibariyle 519.340 artmıştır. Ancak Türk vatandaşlarının sayısından 22.690 azalma görülmektedir. Diğer yandan Alman basın organlarında haber yapıldığı üzere yabancı göçmenlerin geldikleri yerler AB dışındaki ülkelerden ziyade Romanya, Bulgaristan, Polonya gibi AB üyesi ülkelere olmaktadır.

Tablo 3: Almanya’da İkamet Eden Yabancıların Bağlı Oldukları Vatandaşlığa Göre Dağılımı.

Yabancıların bağlı oldukları vatandaşlıkları	31.12.2014 tarihinde yabancı uyrukluların sayısı	Değişim			
		2013’e göre 2014 yılı değişimi		2012’e göre 2013 yılı değişimi	
		Sayılar	%’ye göre	Sayılar	%’ye göre
Toplam	8 152 968	519 340	6,8	419 920	5,8
AB-Üye ülkeleri	3 672 394	306 717	9,1	316 093	10,4
Romanya	355 343	87 945	32,9	62 372	30,4
Bulgaristan	183 263	36 435	24,8	28 069	23,6
Hırvatistan	263 347	22 804	9,5	15 572	6,9
Polonya	674 152	64 297	10,5	77 480	14,6
Macaristan	156 812	21 198	15,6	28 216	26,3
İtalya	574 530	21 587	3,9	23 526	4,4
Yunanistan	328 564	12 233	3,9	18 077	6,1
İspanya	146 846	11 307	8,3	15 308	12,7
Suriye	118 196	61 295	107,7	16 457	40,7
Sırbistan	220 908	15 865	7,7	2 522	1,2
Türkiye	1 527 118	- 22 690	- 1,5	- 25 909	- 1,6

Kaynak: Alman Federal İstatistik Ofisi.

Alman vatandaşlığına geçenlerin 2014 yılındaki dağılımı incelendiğinde Türk vatandaşlarında önceki yıllara göre %20'lik bir azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 4: 2014 Yılında Alman Vatandaşlığına Geçen Yabancıların Uyruklarına Göre Dağılımı

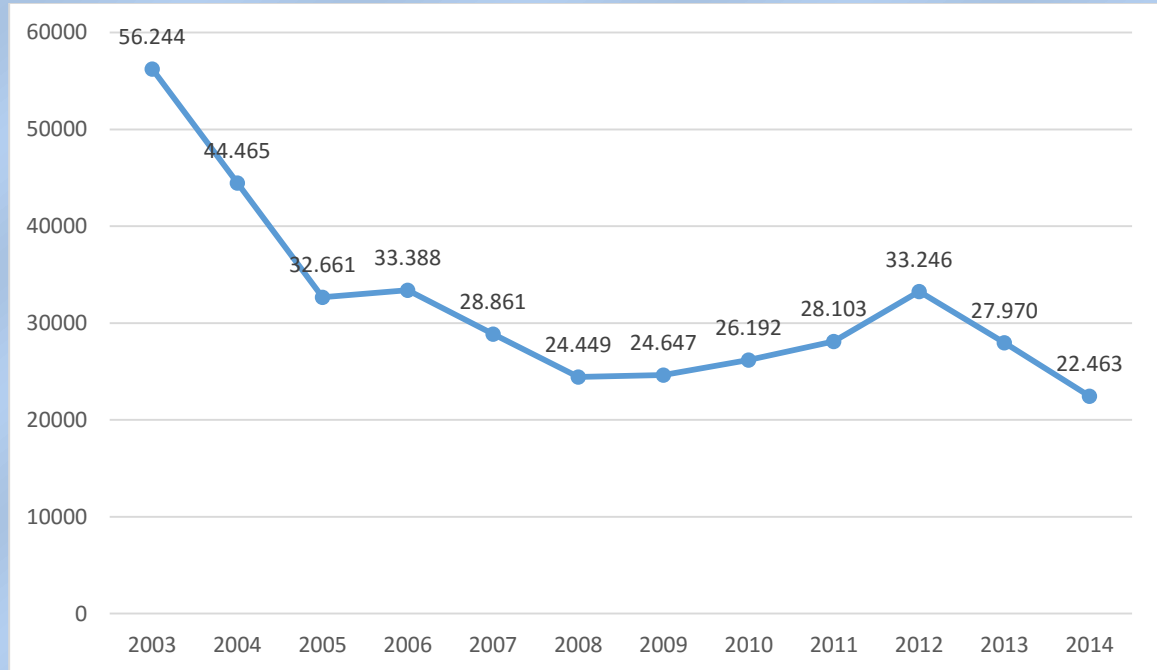
2014 yılında Alman vatandaşlığına geçenlerin önceki uyrukları.	Toplam Sayı	Bir önceki yıla göre değişim
Vatandaşlığa alınan toplam yabancı sayısı	108 422	- 3,5 %
Türkiye	22 463	- 19,7 %
Polonya	5 932	+ 8,6 %
Hırvatistan	3 899	+ 126,6 %
Kosova	3 506	+ 6,4 %
İtalya	3 245	+ 17,8 %
Irak	3 172	+ 0,7 %
Ukrayna	3 142	- 30,8 %
Afganistan	3 000	- 1,8 %
Yunanistan	2 800	- 20,0 %
Rusya	2 743	- 1,4 %
Fas	2 689	- 0,8 %
Romanya	2 566	+ 2,5 %
İran	2 546	- 0,5 %

Kaynak: Alman Federal İstatistik Ofisi.

https://www.destatis.de/DE/PresseService/Presse/Pressemitteilungen/2015/06/PD15_237_12511.html (Erişim tarihi 28.08.2015)

Ayrıca 2003 yılından itibaren Türk vatandaşlarının Alman vatandaşlığına geçiş oranları incelendiğinde bu düşüşün bir defalık bir olay olmadığı da gözükmektedir. 2003-2014 yılları arasındaki eğilim hemen göze çarpmaktadır.

Tablo 5: 2003-2014 Yılları arasında Alman Vatandaşlığına Geçen Türk Vatandaşları

Kaynak: Alman Federal İstatistik Ofisi.

Çifte vatandaşlığın aynı zamanda kendi tabiiyetini kaybetmek anlamına geldiği Almanya’da yukarıdaki tablo şaşırtıcı gelmemelidir. 2009 yılında yapılan bir ankete göre çifte vatandaşlığa geçiş mümkün dahi olsa yabancıların %63’ü vatandaşlık başvurusunda bulunmayacağını belirtmiştir.³⁵

Eşitlik Sorunu

Eşitlik kavramı vatandaşlık bağlamında düşünüldüğünde doğal çağrışımlar içermektedir. Bir ülkenin vatandaşları arasında hiçbir koşulda ayrımcılık yapmaması, her vatandaşa eşit mesafede ve eşit muamele yapması, aynı hak ve sorumluluklar tabi tutması beklenmektedir. Almanya Anayasası aynı zamanda tüm insanların yasalar karşısında eşit olduğunu beyan etmektedir. (3. md.) Ancak söz konusu yabancıların Alman vatandaşlarıyla aynı haklara sahip olmasına geldiğinde hukuki düzenlemeler ile fiili uygulamalar arasında bariz farklar belirlemektedir.

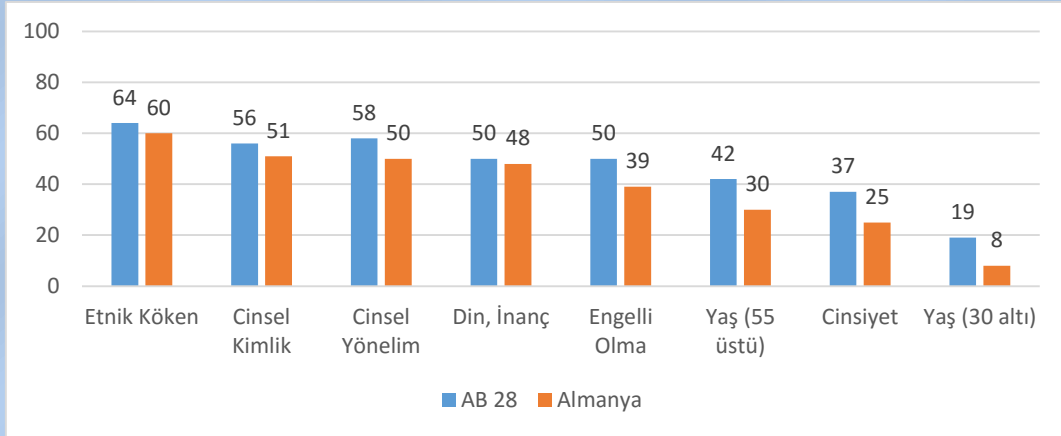
Bu farkları gidermek adına 2006 yılında Genel Eşit Muamele Kanunu (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz-AGG) yürürlüğe girmiştir.³⁶ AGG sadece yabancıların hakları savunmakla kalmamakta aynı zamanda iş dünyası ve sivil toplumdaki ayrımcılıkları da önlemeyi hedeflemektedir. Bu yasanın yanında devlet eliyle ayrımcılığı önlemek amacıyla Ayrımcılıkla Mücadele Ofisi (Die Antidiskriminierungsstelle des Bundes-ADS) kurulmuştur.

Ayrımcılığın ırk, etnik köken, cinsiyet, dini inanç vb. birçok türü bulunmaktadır. Ancak bir kişiye ayrımcılık yapıldığının belirlenmesi ve ölçülmesinin güçlüğünden ötürü yapılan anket, veri toplama çalışmaları genellikle kişilerin ayrımcılık hissedip etmediğine eğilmektedirler. Kişilerin hissettikleri ayrımcılık türlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

³⁵ <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/5159/umfrage/einbuengerungsargument-doppelte-staatsbuergerschaft/>, Erişim Tarihi 03.02.2016.

³⁶ Genel Eşit Muamele Kanunu (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz-AGG), [http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&jumpTo=bgbl106s1897.pdf#__bgbl__%2F%2F*\[%40attr_id%3D%27bgbl106s1897.pdf%27\]__1442095371815](http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&jumpTo=bgbl106s1897.pdf#__bgbl__%2F%2F*[%40attr_id%3D%27bgbl106s1897.pdf%27]__1442095371815), Erişim Tarihi 09.01.2016.

Tablo 6: Avrupa ve Almanya’da Hissedilen Ayrımcılık Türlerinden Bazıları (2015).

Kaynak: Eurobarometer 2015 Anketi.

<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/68004>, (Erişim tarihi 16.10.2015)

Eurobarometer 2015 anketinde en çok hissedilen ayrımcılık türü hem Almanya’da hem Avrupa genelinde diğer yıllarda da olduğu gibi etnik kökene dayalı ayrımcılık türü olmuştur. Bu ayrımcılığa en çok maruz kalanlar ise Türkler, Araplar ve Müslümanlar olmaktadır.

Tablo 7: Avrupa ve Almanya’da Göçmenlerin Belli Başlı Yaşam Alanlarında Maruz Kaldıkları Ayrımcılık Tecrübeleri.

Tüm sayılar yüzdelik olarak verilmiştir.	Ayrımcılığa maruz kalmış göçmenlerin oranı	İş ve meslek arama sürecinde	Resmi kurumlarda	Ev arama sürecinde	Günlük hayatta	Polis teşkilatında
28 AB üyesi ülkede	46	50	47	34	38	17
Türkiye	63	58	54	51	57	23
Eski Yugoslavya Ülkeleri	50	52	60	55	45	24
Bağımsız Devletler Birliği Ülkeleri	45	49	44	32	40	12
Arap ve diğer Müslüman ülkeler	60	63	59	61	59	25
Dünyanın geri kalanı	60	54	64	40	49	18
Toplam	52	54	53	44	47	18

Kaynak: İşgücü Piyasası ve Meslek Araştırmaları Enstitüsü 21/2014 Kısa Raporu, <http://doku.iab.de/kurzber/2014/kb2114.pdf>, S. 32 (Erişim tarihi 13.09.2015)

Medya Yansımaları Ocak 2016

Başbakan Merkel 9 Aralık 2015 tarihinde işçi göçünün 60. Yıl dönümünde “Misafir İşçiler 60 Yıldır Almanya’da” başlıklı etkinlikte bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında işçi ailelerine Almanya’nın gerçekleştirdiği ekonomik kalkınmada yaptıkları yardımlar ve çalışmalarından ötürü teşekkür etti. Ayrıca göçmen işçilerinde herkes gibi vergi ödediklerini ve bu yüzden Almanya’da doğan herkes gibi onların sosyal yardımlardan faydalanma hakkı olduğunu belirtti. Bunun yanında işçileri içleri dâhil etmeleri ve yaşanan eşitsizliklerin bertaraf edilmesinde oynadıkları rolden ötürü sendikalara da teşekkürlerini sundu. İşçilerin entegrasyonun başlangıcını sendikalarda üstlendikleri görevler ve temsili ile başladığını ve çalışma hayatının en iyi entegrasyon mekanizması olarak gördüğünü ifade etti. Almanların ve CDU’nun da aradan geçen bunca zaman içinde göçmenlerden birçok şey öğrendiğini belirten Merkel, 2014 yılında kabul edilen koşullu çifte vatandaşlık uygulamasını partisinin güçlükle kabul ettiğini belirtti. Almanya’da ortaya çıkan paralel toplumlardan bahseden Merkel, örnek olarak Türk işadamlarının kurduğu derneklerin kendilerine güvenerek Alman Sanayi Federasyonu’na üye olmaya davet etti.³⁷

8 Ocak 2016 Almanya Hükümetinin gerçekleştirdiği bir basın toplantısında bir gazetecinin yılbaşı gecesi Köln’de yaşanan olaylarla ilgili sorusunu yanıtlayan İçişleri Bakanlığı sözcüsü Tobias Plate polise bildirilen 32 cezai bir suçun işlendiğini, bu suçlara iştirak eden 31 kişinin kimlik bilgilerinin bilindiğini belirtmiştir. Şuan için bu suçlardan üçünün cinsel içerikli olduğunu, diğerlerinin yaralama ve hırsızlık suçları olduğunu ifade etmiştir. Şüpheliler arasında dokuz Cezayirli, sekiz Faslı, 4 Suriyeli, beş İranlı, bir Iraklı, bir Sırp, bir Amerikalı ve iki tane de Alman olduğunu sözlerine eklemiştir. Bunların 18 tanesi sığınmacı statüsündedir.³⁸ Bir gazetecini Alman vatandaşı olanların başka bir ülke vatandaşlıklarının olup olmadığı yönündeki soruyu ise malumatı olmadığını yanıtını vermiştir. Ancak görüldüğü üzere Alman vatandaşlığına sonradan geçmiş iseniz ya da başka vatandaşlığınız var ise bazı insanların zihinlerinde bu insanlar tam bir Alman olarak görülmemektedir. Dolayısıyla bu iki tür vatandaşlık ayırımına götürmektedir; doğuştan Alman nesebinden olan Alman vatandaşları ve sonradan Alman vatandaşlığını kazananlar.

³⁷ Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel auf der Veranstaltung „60 Jahre Gastarbeiter in Deutschland“, <https://www.bundesregierung.de/Content/DE/Bulletin/2010-2015/2015/12/163-1-bk-60-jahre-gastarbeiter.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

³⁸ Regierungspressekonferenz vom 8. Januar, <https://www.bundesregierung.de/Content/DE/Mitschrift/Pressekonferenzen/2016/01/2016-01-08-regpk.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

7 Ocak'ta Başbakan Merkel Köln'de yılbaşı gecesi yaşanan olaylarla ilgili sert açıklamalar yaptı: "Bizim hukuk düzenimize uymak istemeyenlere karşı tavrımızı net bir şekilde ortaya koymamız gerekiyor." Ayrıca Horst Seehofer'de suça karışan mültecilerin sığınma haklarını kaybedecekleri yönünde açıklamalarda bulundu.³⁹ Aynı şekilde SPD Başkanı Sigmar Gabriel de suça karışan mülteciler için sert uygulamaların olması gerektiğini ve davaların biran önce sonuçlandırılması gerektiğini belirtti. Bu tür mültecilerin ivedilikle geldikleri ülkelere geri gönderilmeleri gerektiğini, eğer mültecilerin kendi ülkeleri geri kabulde zorluk çıkarırsa Almanya'nın bu ülkelere yaptığı yardımların azaltılabileceğini ifade etti.⁴⁰ 11 Ocak'ta yapılan bir haberde ise Köln'de yaşanan olaylar sonunda polise 550 suç duyurusunda bulunulduğu yer almaktadır. Kuzey Ren Vestfalya İçişleri Bakanı Ralf Jäger polisi yeterli önlem almamakla suçlamıştır. Bu olaylardan etkilenen ve sosyal medya üzerinden örgütlenen birçok sağ radikal gruplar ortaya çıkmıştır. Bu grupların amaçları arasında Alman kadınlarını mültecilerden "korumak", mahalleleri "güvenli" kılmak vb. bulunmaktadır. Yılbaşı olaylarının ardında aşırı sağ motivasyonlu kişiler tarafından dört farklı yerde 12 yabancı saldırıya uğramıştır.⁴¹

Bir zamandır mülteciler arasında yapılan ekonomik motivasyonlu mülteciler ile savaş, kıtlık vb. durumlardan kaçan mülteciler ayrımı, bu şekilde suça karışmış olan mülteciler ile karışmamış olanlar arasında da yapılmaya başlanmıştır. Mülteci başvurusunda bulunan birinin dosyasının sonuçlandırılması ortalama sekiz ayı bulmaktadır. Kuzey Afrika'dan gelen birçok başvuru %95'in üzerinde bir oranda ret edilmektedir. Ancak bu süre zarfında Almanya'da bulunan bu insanlardan bazıları suça yönelmekte ve sınır dışı edilene kadar türlü olaylara karışmaktadırlar. Alman Hükümeti'nin ve yetkililerinin çözüm önerisi başvuruların bekleme sürelerini azaltarak mültecilerin suça karışmadan geldikleri ülkelere geri gönderilmesini sağlamaktır. Bunun için Federal Göçmen ve Mülteci Dairesi açıkladığı 2016 Eylem Planı'nda her eyalette mülteciler için en az bir tane "Varış Merkezi" kurulacağı ve burada başvuruların 48 saat içinde tamamlanması hedeflenmektedir. Kalma hakkı bulunanlardan ileride iş ve işçi bulma kurumunda kullanılmak üzere özgeçmiş doldurulması istenecektir.⁴² Bu durum Almanya'nın bir süredir sanayide ihtiyaç duyduğu kalifiye eleman açığını kapatma politikasıyla

³⁹ Angela Merkel möchte "klare Zeichen setzen", <http://www.welt.de/politik/article150757326/Angela-Merkel-moechte-klare-Zeichen-setzen.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

⁴⁰ SPD-Chef Gabriel droht „kriminellen Asylbewerbern“, <http://www.bild.de/politik/inland/sigmar-gabriel/fordert-schaerfere-gesetze-44062002.bild.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

⁴¹ Jäger: Kölns Polizei hat versagt, <http://www.sueddeutsche.de/politik/silvesternacht-jaegerkoelns-polizei-hat-versagt-1.2813540>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

⁴² BAMF stellt Programm für 2016 vor, <http://www.bamf.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2016/20160205-004-presseeinladung-bilanz-pk.html>, Erişim Tarihi 05.02.2016.

da uyumlu gözükmetedir. Başvurusunu aldığı mültecilerin özgeçmişlerine bakarak işçi açığı bulunan sektörlere yönlendirilmek üzere seçmece mülteciler kabul edecektir. Bu durum eşitlik ve evrensel insan haklarıyla ne kadar uyumludur?

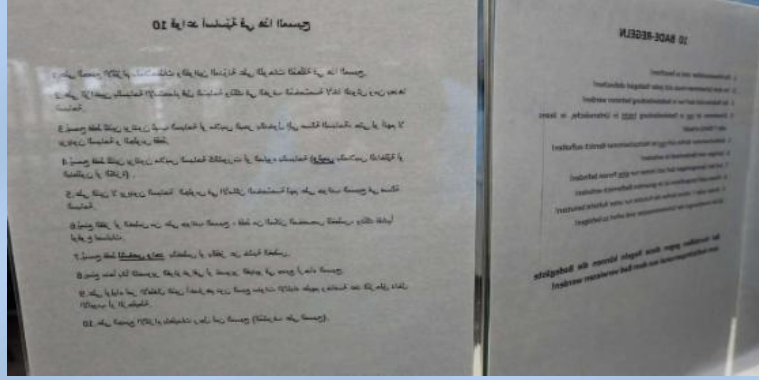
Zaten Almanya’da mültecilere ve yabancılara karşı olan negatif bakış bu tür olaylarla daha çok perçinlenmektedir. Yılbaşında “yabancı ve mültecilerin” Köln Gar Meydan’ında toplanan kalabalıkta bulunan kadınları taciz etmesi ve hırsızlıkların yaşanması tekrar Avrupa/Alman kültürüyle İslam kültürünün birlikte yaşayabilme olanağını Almanya basınında sorgulatmaya başlamıştır. Sorgulamalar sadece polemik konusu olarak kalmamıştır. Örneğin Freiburg’da gece kulüpleri ve diskotekler mültecilere toptan ayrımcılık uygulayarak mekânlarına almamaya başlamışlardır. Polise mültecilerden kaynaklı bir suç duyurusu bulunulmamasına rağmen bu gibi önlemler alınması düşündürücüdür.⁴³ Borheim şehri de kısa süreli olarak bazı kadınların tacize uğradıklarında dolayı şikâyet etmeleri üzerine mülteci erkeklerin yüzme havuzuna girmesini yasakladı.⁴⁴ Bir grubun toptan olarak kamuya açık olan yerlere girişinin yasaklanması hukuki olarak mümkün değildir ve ırkçı bir uygulamadır. Aynı şekilde Flensburg şehrinde de bir grup genç kızın Afgan kökenliler tarafından tacize uğradığı haberi çıkmıştır.⁴⁵ Poliste suç duyurusu bulanmamakla beraber bu türden haberler ve yabancılara/mültecilere karşı yasaklamalar ülke genelinde artmaktadır. Bu eşitlikçi olmayan ayrımcı uygulamalar giderek çoğalmakta yabancıların Almanya’ya uygun olmadığı algısı oluşturulmaktadır. Birçok havuzda yüzme kuralları adı altında afişler asılmıştır. Hermeskeil’da bulunan bir havuza girmek için davranış kursuna tabi tutulmaktadırlar. Sadece kurstan sonra verilen yüzme belgesiyle havuza giriş yapılabilmektedir. Ancak havuza girişte kimlerin mülteci olduğuna ve belge ibraz etmesi gerektiğine kim hangi kriterlere göre karar verecektir. Irkçı bir yaklaşımla siyah saçlı ve koyu tenliler mi seçilecektir? Bunun yanında altta gözüken kotla veya iç çamaşırlarıyla suya girilmez,

⁴³Zutrittsverbot für Flüchtlinge: Freiburg will mit Klubbtreibern reden, <http://www.spiegel.de/forum/politik/zutrittsverbot-fuer-fluechtlinge-freiburg-will-mit-klubbtreibern-reden-thread-410677-1.html>, Erişim Tarihi 25.01.2016.

⁴⁴Nach Belästigungen in Bornheim: Stadt erteilt Flüchtlingen Hallenbad-Verbot, http://www.focus.de/regional/bonn/nach-sexueller-belaestigung-in-bornheim-fluechtlinge-bekommen-schwimmbad-verbot_id_5213069.html, Erişim Tarihi 18.01.2016.

⁴⁵Mehrere Mädchen in Flensburger Schwimmbad sexuell belästigt, <http://www.sueddeutsche.de/panorama/flensburg-mehrere-maedchen-in-flensburger-schwimmbad-sexuell-belaestigt-1.2823907>, Erişim Tarihi 19.01.2016.

havuza girmeden önce duş almak gereklidir vb. Almanca-Arapça kurallar işletmenin duvarlarına asılmaktadır.⁴⁶

Ayrıca Berlin’de hiçbir olay çıkmamasına rağmen şubat ayında tüm yüzme havuzlarında aşağıdaki resimlerden oluşan ve altı dilde olacak afişler asılması planlanmaktadır.

Bu afişler ve bilgilendirme yazıları yüzme havuzlarında, ortak kullanım alanlarında normal olmakla beraber yukarıda yazılan uygulamalar ve Almanya’nın farklı yerlerinde de afişe edilen uygulamalar doğrudan Müslümanları, mülteci ve etnik azınlıkları hedef almasından dolayı ayrımcı, onur kırıcı uygulamalardır.

Farklı kültürlerden gelen insanların, özellikle daha kapalı toplumlardan gelenlerin, Avrupa’daki yaşam tarzına ve standartlarına uyum sağlaması doğal olarak belli zaman alacaktır. Ayrıca yerleştikleri ülkelerin kültürüne ve adetlerine uyum sağlamaları da kendilerinden beklenmektedir. Ancak uzun zamandır yabancı göçü alan Almanya’nın sanki ilk defa farklı kültürlerden insanlarla karşılaşılıyormuş ve yaşam alanlarına sert müdahaleler oluyormuş gibi algı yaratılması şaşırtıcıdır. Almanya’nın mültecilere karşı son zamanlarda uygulamış olduğu açık kapı politikası, yılbaşında yaşanan olaylar, havuzlarda meydana gelen münferit olayların

⁴⁶ Bürgermeister lässt Asyl-Bewerber Benimm-Kurs machen, <http://www.bild.de/regional/saarland/saarland/benimm-kurs-fuer-fluechtlinge-sonst-schwimmbad-verbot-43825462.bild.html>, Erişim Tarihi 19.01.2016.

basında günlerce yankılanması mültecilere olan bakışı değiştirmiş ve yapılan bir kamuoyu yoklamasında sağcı parti Alternative für Deutschland oyları %12'ye çıkmıştır.⁴⁷

Göçmen ve mültecilere yönelik başka bir infial ise Rus kökenli bir kızın sözde “kaçırılması ve tecavüze uğraması” haberi sonucunda yaşanmıştır. 11 Ocak 2016 günü 30 saatliğine kaybolan 13 yaşındaki kız Berlin’de başbakanlık binası önünden güney ülkelerinden gelenlere benzer bir grup erkek tarafından kaçırıldığını ve tecavüze uğradığını iddia etmiştir. Bunun üzerine Rusya Almanları tarafından gösteriler düzenlenmiş, sosyal medya aracılığıyla yabancı düşmanlığı yapılmıştır. Olaya Rusya Dışişleri Bakanı Sergej Lawrow da dâhil olmuş ve Alman makamlarını bilgi saklamakla suçlamıştır. Polisin yaptığı incelemeler de kızın herhangi bir kaçırılma veya cinsel saldırıya uğramadığı tespit edilmiştir. Okulda yaşadığı sorunlar yüzünden evine gitmeye cesaret edemeyen kız kaybolduğu iddia edilen süreyi bir arkadaşının evinde geçirdiği ortaya çıkarılmıştır. Kızın Rus vatandaşı olmasını (aynı zaman da Alman vatandaşı olduğu da ortaya çıkmıştır) bahane ederek olaya müdahil olan Rusya Alman politik gündemini meşgul etmiştir. Almanya Dışişleri Bakanı Frank-Walter Steinmeier ise Rusya’nın müdahil olmasını politik propaganda olarak görmekte ve zaten mülteciler konusunda sıcak günler yaşayan Almanya’nın iç politikasını gereksiz yere germekle itham etmektedir.⁴⁸

Paris’teki terör saldırılarının ardından Fransa’da terörle bağlantısı olan Fransız vatandaşlarının Fransa vatandaşlığından atılması tartışmaları başladı. Uluslararası hukuk gereği kimse vatansız bırakılamayacağı için yeni yasa değişikliğiyle sadece çifte vatandaş olan Fransızların Fransız vatandaşlıklarının iptali söz konusudur. Bu yöntemin terör olaylarının önlenmesinde anlamı olmayacağını savunan ve planlanan anayasa değişikliğini onaylamayan Fransa İçişleri Bakanı Christiane Taubira görevinden istifa etmiştir.⁴⁹ Fransa’da yaşanan bu olayların ardından gelen bu tür önlemler Almanya’da da yankı bulmuştur. Yılbaşı günü Münih için verilen terör alarmı CDU içinde bazı tartışmalara yol açmıştır. Bu tartışmalarda yurt dışında terör örgütü için savaşıyor çifte vatandaşlığı bulunan Alman vatandaşlarının vatandaşlıktan çıkarılmaları gündeme gelmiştir.⁵⁰

⁴⁷ Umfrage: AfD steigt auf zwölf Prozent, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/afd-liegt-in-umfrage-bei-12-prozent-a-1074881.html>, Erişim Tarihi 31.01.2016.

⁴⁸ Nur versteckt, nicht entführt, <http://www.taz.de/%E2%80%9EFall-Lisa%E2%80%9C-in-Berlin-Marzahn/!5273985/>, Erişim Tarihi 30.01.2016

⁴⁹ Frankreichs Justizministerin tritt wegen Anti-Terror-Gesetz zurück, <http://www.sueddeutsche.de/politik/verfassungsänderung-frankreichs-justizministerin-tritt-wegen-anti-terrorgesetz-zurueck-1.2836507>, Erişim Tarihi 28.01.2016.

⁵⁰ CSU dringt auf weitere Anti-Terror-Maßnahmen, <http://www.sueddeutsche.de/news/panorama/terrorismus-csu-dringt-auf-weitere-anti-terror-massnahmen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160102-99-668507>, , Erişim Tarihi 28.01.2016.

Alman vatandaşlığına alınma konusunda yaşanan farklı bir gelişme ise Hannover Yabancılar Dairesi'nde yaşanmıştır. Bir çalışan sahte dil ve vatandaşlık sınavı belgelerini kabul ederek en az altı göçmeni yasadışı yolla Alman vatandaşlığına almıştır. Ayrıca Türk kökenli bir ortağının olduğu da iddialar arasındadır.⁵¹ Her ülkede olduğu gibi Almanya'da da bu ve benzeri olaylar belli aralıklar ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca ABD içlerinde Almanya'nın da bulunduğu 38 ülke vatandaşlarına uyguladığı 90 günlük vize muafiyeti uygulamasına bazı kısıtlamalar getirdi. Daha önce kendilerini elektronik sisteme kaydettiren Alman vatandaşları ABD'de 90 gün boyunca vize almadan kalabiliyorlardı. Ocak ayında yürürlüğe giren yeni uygulamaya göre 2011 yılından itibaren Irak, Suriye, İran ve Sudan'da kalmış olan Almanlar ya da bu ülkelerin de vatandaşlığına sahip çifte vatandaşlar artık vize başvurusunda bulunmaları gerekmektedir. Bu tedbirin alınmasının sebebi olarak Paris saldırıları gösterilmektedir. Saldırıları gerçekleştiren Fransa ve Belçika vatandaşları eski sisteme göre vize başvurusu yapmadan rahatça ABD giriş yapabileceklerdi.⁵²

⁵¹ Pass-Betrug im Ausländeramt?, <http://www.bild.de/regional/hannover/hannover/pass-betrug-im-auslaenderamt-44312154.bild.html>, Erişim Tarihi 28.01.2016.

⁵² USA verschärfen Einreise-Regeln, <http://www.bild.de/politik/ausland/usa/verschaeferen-einreise-regeln-auch-fuer-deutsche-44253168.bild.html>, Erişim Tarihi 22.01.2016.

Kaynakça

- AYBAY, Rona, (2004), Vatandaşlık Hukuku, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Diaspora Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Almanya 2014 Hak ve Özgürlükler Raporu, Sakarya Üniversitesi Yayınları.
- DOĞAN Vahit, (2002), Türk Vatandaşlık Hukuku, Ankara: Yetkin Yayınları.
- ERDEM, B. Bahadır (2010), Türk Vatandaşlık Hukuku, İstanbul: Beta Yayıncılık.

İnternet Kaynakçası

- „Deutschland ist ein Einwanderungsland“
<http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/europa/angela-merkel-sieht-deutschland-als-einwanderungsland-13623846.html>, Erişim Tarihi 30.08.2015.
- „Wir sind kein Einwanderungsland“, <http://www.tagesspiegel.de/politik/wir-sind-kein-einwanderungsland/783936.html>, Erişim Tarihi 30.08.2015.
- Alman İstatistik Kurumu'nun 09.04.2014 tarihli yayını, <https://www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/ImFokus/Bevoelkerung/DoppelteStaatsbuergerschaft.html>, Erişim Tarihi: 02.08.2015.
- Angela Merkel möchte "klare Zeichen setzen", <http://www.welt.de/politik/article150757326/Angela-Merkel-moechte-klare-Zeichen-setzen.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.
- Avrupa İstatistik Ofisi
<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=de&pcode=tps00157>, Erişim tarihi 28.08.2015
- Bürgermeister lässt Asyl-Bewerber Benimm-Kurs machen,
<http://www.bild.de/regional/saarland/saarland/benimm-kurs-fuer-fluechtlinge-sonst-schwimmbad-verbot-43825462.bild.html>, Erişim Tarihi 19.01.2016.
- CSU dringt auf weitere Anti-Terror-Maßnahmen,
<http://www.sueddeutsche.de/news/panorama/terrorismus-csu-dringt-auf-weitere-anti-terror-massnahmen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160102-99-668507>, , Erişim Tarihi 28.01.2016.
- Die Zeit-Online'nın 03.07.2014 tarihli haberi, Bundestag weitert doppelte Staatsbürgerschaft aus haberi <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2014-07/doppelpass-doppelte-staatsbuergerschaft-bundestag-beschluss>, Erişim Tarihi: 02.08.2015.

- Fragen & Antworten: Staatenlosigkeit, <http://www.unhcr.de/questions-und-answers/staatenlose.html>, Erişim Tarihi 31.01.2016.
- Frankreichs Justizministerin tritt wegen Anti-Terror-Gesetz zurück, <http://www.sueddeutsche.de/politik/verfassungsaenderung-frankreichs-justizministerin-tritt-wegen-anti-terrorgesetz-zurueck-1.2836507>, Erişim Tarihi 28.01.2016.
- Genel Eşit Muamele Kanunu (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz-AGG), [http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBI&jumpTo=bgbl106s1897.pdf#__bgbl__%2F%2F*\[%40attr_id%3D%27bgbl106s1897.pdf%27\]__1442095371815](http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBI&jumpTo=bgbl106s1897.pdf#__bgbl__%2F%2F*[%40attr_id%3D%27bgbl106s1897.pdf%27]__1442095371815), Erişim Tarihi 09.01.2016.
- Jäger: Kölns Polizei hat versagt, <http://www.sueddeutsche.de/politik/silvesternacht-jaegerkoelns-polizei-hat-versagt-1.2813540>, Erişim Tarihi 15.01.2016.
- Mehrere Mädchen in Flensburger Schwimmbad sexuell belästigt, <http://www.sueddeutsche.de/panorama/flensburg-mehrere-maedchen-in-flensburger-schwimmbad-sexuell-belaestigt-1.2823907>, Erişim Tarihi 19.01.2016.
- Merkel: “Deutschland kann tolles Integrationsland werden”, www.faz.net/aktuell/politik/inland/cdu-konferenz-angela-merkel-ueber-integrationspolitik-13223513.html, Erişim Tarihi 30.08.2015.
- Nach Belästigungen in Bornheim: Stadt erteilt Flüchtlingen Hallenbad-Verbot, http://www.focus.de/regional/bonn/nach-sexueller-belaestigung-in-bornheim-fluechtlinge-bekommen-schwimmbad-verbot_id_5213069.html, Erişim Tarihi 18.01.2016.
- Pass-Betrug im Ausländeramt?, <http://www.bild.de/regional/hannover/hannover/pass-betrug-im-auslaenderamt-44312154.bild.html>, Erişim Tarihi 28.01.2016.
- Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel auf der Veranstaltung „60 Jahre Gastarbeiter in Deutschland“, <https://www.bundesregierung.de/Content/DE/Bulletin/2010-2015/2015/12/163-1-bk-60-jahre-gastarbeiter.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.
- Regierungspressekonferenz vom 8. Januar, <https://www.bundesregierung.de/Content/DE/Mitschrift/Pressekonferenzen/2016/01/2016-01-08-regpk.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.
- SPD-Chef Gabriel droht „kriminellen Asylbewerbern“, <http://www.bild.de/politik/inland/sigmar-gabriel/fordert-schaerfere-gesetze-44062002.bild.html>, Erişim Tarihi 15.01.2016.

- Umfrage: AfD steigt auf zwölf Prozent, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/afd-liegt-in-umfrage-bei-12-prozent-a-1074881.html>, Erişim Tarihi 31.01.2016.
- Zutrittsverbot für Flüchtlinge: Freiburg will mit Klubbetreibern reden, <http://www.spiegel.de/forum/politik/zutrittsverbot-fuer-fluechtlinge-freiburg-will-mit-klubbetreibern-reden-thread-410677-1.html>, Erişim Tarihi 25.01.2016.

ALMANYA'DA SOSYAL GÜVENLİK VE GÖÇMENLERİN ÇALIŞMA YAŞAMINA KATILIMI

Yazan: *Elif Madakbaş Güleler*

GİRİŞ

Almanya; sosyal devlet anlayışına sahip ve sosyal güvenlik uygulamalarını başarıyla sürdüren bir ülkedir. Bu başarının ardında Almanya'nın tarihsel olarak çok eskiye dayanan, çoğu kez sosyal politika ve sosyal güvenlik anlayışına ilişkin ilk örnekleri oluşturan uygulamalar bulunur⁵³. Otto von Bismark'a kadar giden bu uygulamalar ve sonrasında Amerika Birleşik Devletleri'nin benzeri politikaları, sosyal güvenlik literatürünü ve pratiğini oldukça geliştirmiştir. Sosyal güvenliğin mantığında, uzun süre emek piyasasında yer alanların bir süre sonra çalışamayacak yaşa geldiklerinde korunmaları ve bu korunma kapsamının daha sonra işsizlik, sakatlık vb. pek çok farklı konuyu kapsamaması amacı yanında, piyasanın işleyişinin korunması da asıl amaçlardan biri olarak yer alır. Bir ekonomik sistemde yer alan kişiler belli bir zaman sonra yaşın ve fiziksel yorgunluğun etkisiyle sistemi verimli olmaktan uzaklaştırabilmektedirler. Dışarıda piyasaya girmek için bekleyen genç bir nüfus bulunurken, uzun süre ekonomik yaşam içinde yer almış bu kişilerin de bir şekilde korunması gerekmektedir. Çalıştıkları sürede bu kişilerden "vergi" kapsamında ileride çalışmadıkları dönem için bir kesinti uygulanır. İleride hem yeni nüfusa iş imkânları bulunur hem de kişiler bu ödemelerinden ötürü çalışmadıkları dönemde pay alarak yaşamlarını sürdürürler⁵⁴. Bu tablonun kaza, sağlık, işsizlik vb. gibi alanlara kadar genişletilmesi ise sosyal adalet kapsamındaki çok temel tartışmaları gündeme getirir: Toplumsal düzenin temeli "sorumluluk" üzerine kurularak kişilerden kendi sorumluluklarını almaları mı beklenmelidir yoksa kişiler dayanışma içinde yer alarak sosyal yardım çerçevesinde zayıf oldukları dönemlerde birbirlerini korumalı mıdır⁵⁵?

Bu noktada karşımıza -Almanya özelinde- oldukça hassas dengeler çıkmaktadır. Almanya'da yaşlı nüfusun artışının ekonomi üzerindeki etkilerine yönelik tartışmalar ve bu tartışmalar sürerken devam eden yoğun göçmen akını Alman ekonomisini ve kurulu düzenini nasıl etkileyecektir? Bir önceki yıl (2015) bize nasıl bir tablo sunmaktadır ve yeni yılın ilk ayıyla

⁵³ Bknz. PETERSEN, K. ve PETERSEN, J. H. (2013). "Confusion and Divergence: Origins and Meanings of the Term 'Welfare State' in Germany and Britain, 1840-1940", *Journal of European Social Policy*, C:23, N:1, ss. 37-51.

⁵⁴ ALLEN, F. (2012). "Social Security: Separating Fact From Fiction", *Post Perspective*, N:Jan/Feb, ss. 16-17.

⁵⁵ Söz konusu tartışmalar için bknz. THEOBALD, H. (2012). "Combining Welfare Mix and New Public Management: The Case of Long-Term Care Insurance in Germany", *International Journal of Social Welfare*, N:21, ss. S61-S74. Ayrıca bknz. CASEY, B. H. Ve DOSTAL, M. (2013). "Voluntary Pension Saving for Old Age: Are the Objectives of Self-responsibility and Security Compatible?", *Social Policy&Administration*, C:47, N:3, ss. 287-309.

birlikte ne tür gelişmeleri ima etmektedir? Bunlar bu bölümün temel soruları olmakla birlikte, tartışmaları daha anlaşılır kılabilmek adına öncelikle Alman Sosyal Güvenlik Sistemi'ne ilişkin çok temel bir çerçeve çizilip 2015 yılında dikkat çeken temel noktalar özetlenerek 2016 yılının başındaki gelişmelere değinilecektir.

Alman Sosyal Güvenlik Sistemi

Almanya'da sosyal güvenlik altı temel ilke üzerine kuruludur. Bunlar güvenlik görevi (Versicherungspflicht), katılımcıların güvenliği (Beitragsfinanzierung), dayanışma (Solidarität), otonomi/öz idare (Selbstverwaltung), baskının olmaması (Freizügigkeit) ve eşitlik (Äquivalenz) ilkeleridir. Dolayısıyla Almanya'da sosyal güvenlik sistemi bir "ödev" (Pflicht) çerçevesinde düzenlenmiştir; ayrıca subsidiarite ilkesini gözeten ve aynı zamanda Avrupa Birliği normlarının sağladığı özgürlük ve eşitlik ilkelerini de temel alan bir yapıdadır. Bu yapı içinde yer alanlar – bu ödevleri ve sistemi taşıyanlar (Beitrag)- ise işveren ve işçiler ile toplumun diğer kesimleridir. Dayanışma ilkesi, aynı zamanda toplum içindeki dikotomik oluşumların birbirlerine karşı sorumlu olduğunu ima eder. Bu dikotomiler daha güçlü (zengin, genç, vb.) ve daha zayıf (yoksul, yaşlı, vb.) üzerinden konumlanırlar⁵⁶.

Yasal olarak güvence altına alınmış olan ve temel insan haklarına referansta bulunan Alman Sosyal Güvence (Deutsche Sozialversicherung) sistemi, insanların karşılaşabilecekleri riskler karşısında onların mağdur olmasını engelleyecek bir sistemi ima eder. Alman değerleri üzerinden "dayanışma" üzerine kurulu olan bu sistem, belli başlı risk konuları üzerinde odaklanır. Bunlar kişilerin sağlıklarını kaybetmeleri sebebiyle çalışamamaları durumunda gündeme gelen hastalık güvencesi (Krankenversicherung), kişilerin engelleri ya da kendilerine bakamamaları durumunu ifade eden bakım güvencesi (Pflegeversicherung), kişilerin başına gelen kazalardan sonra toparlanma süreçlerinde söz konusu olan kaza güvencesi (Unfallversicherung), emek piyasasında yer alamayacak kadar yaşlanma durumunda emekliliği güvence altına alan emeklilik güvencesi (Rentenversicherung) ve kişilerin çalışmadıkları dönemde onların yaşamlarını sürdürebilmelerini destekleyen işsizlik güvencesi (Arbeitslosenversicherung) temel güvencelerdir⁵⁷.

⁵⁶ <http://www.deutsche-sozialversicherung.de/de/wegweiser/grundprinzipien.html>

⁵⁷ <http://www.deutsche-sozialversicherung.de/de/wegweiser/einfuehrung.html>

2015 Yılında Alman Ekonomisi ve İş Yaşamı

Kasım 2015 verilerine göre Almanya’da toplamda 36.418.048 kişi aktif olarak çalışma hayatı içindedir⁵⁸. Diğer bir ifadeyle, çalışma yaşamı içinde olan bu kişiler -aynı zamanda- sosyal güvenlik ödemelerini vergiler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. 2015 yılı için Almanya ve OECD ülkelerinin vergi ortalaması karşılaştırıldığında ise sosyal güvenliğe katkı olarak alınan vergilerin oranı Almanya’da %38 iken OECD’nin ortalaması %26 olarak görülmektedir. Diğer vergi oranları arasındaki farklar en fazla %3 ve %5 arasında değişirken, sosyal güvenlik harcamalarına ilişkin fark %12 gibi oldukça dikkat çekici bir düzeydedir⁵⁹. Bu noktada sosyal güvenliğe ilişkin vurgunun, Almanya’da diğer OECD ülkelerinden daha güçlü olduğu söylenebilir.

Sosyal güvenlik kapsamında devletten alınan yardımlar arasında temel ihtiyaçları devlet tarafından yardımla sağlananlar arasında, 2015 yılının ilk üç çeyreği dikkate alındığında, Almanlardan sonra asgari geçim yardımı alan en büyük çoğunluk Türkler’e aittir. Türklerden sonra devlet yardımlarından en çok yararlanan grup sırasıyla Afganistan, İran, Suriye, Irak, Kazakistan, Lübnan, Vietnam ve Sri Lanka’dan oluşan “Asyalılar”dır.⁶⁰

2016 Ocak Ayında Mevcut Durum

Deutsche Bank’ın 16 Aralık 2015 tarihli 2015’e yönelik genel değerlendirmeleri ve 2016’ya yönelik beklentileri içeren araştırma raporunda, 2016’daki temel konuların 2015’le hemen hemen aynı olacağı belirtilmektedir. Alman ekonomisi için bu temel konuların en önemlisi her iki yıl için de “göçmenlerin entegrasyonu” meselesidir. 2015 yılında Alman ekonomisinin görece daha durağan bir dönem geçirmesi, mevcut durumun aynı zamanda fırsata çevrilebileceği önerilerini de beraberinde getirmiştir. Öyle ki başarılı bir entegrasyon, yaşlı Alman nüfusunun yarattığı durağanlığı kapatabilecek bir güce dönüşebilecek potansiyele sahiptir⁶¹.

Bundesagentur für Arbeit verilerine göre Ocak 2016’da Almanya’da toplamda 4.852.664 kişi “iş arama (Arbeitsuchende)” sürecindedir. Bu rakamın %76,7’sini Almanlar oluştururken (3.723.143) %23,1’ini (1.119.888) yabancılar (Ausländer) meydana getirmektedir. Yabancılar

⁵⁸ Hintergrundinformation: Auswirkungen der Migration auf den Deutschen Arbeitsmarkt, Bundesagentur für Statistik, January 2016, Nürnberg, s.9.

⁵⁹ OECD Revenue Statistics 2015, Center for Tax Policy and Information.

⁶⁰ <https://www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/GesellschaftStaat/Soziales/Sozialeistungen/Sozialhilfe/Grundsicherung/Tabellen>

⁶¹ “Focus Germany:Pick-up in domestic economy in 2016”, Current Issues Business cycle, Deutsche Bank Research, 16 Aralık 2015, s.1.

ise oldukça farklı gruplardan oluşmaktadır. Bu gruplar başlıca “AB-Uzantılı Olanlar (EU-Erweiterung)” (%4.26), GIPS Devletleri (Yunanistan, İtalya, İspanya, Portekiz) (%2,7), “İltica erişimi olan ülkeler (Asylzugangsländer)” (%7) ve “diğer yabancılar (sonstige Ausländer)” (%8,8) olmaktadır. Avrupalı olmayanlar içinde Afganlar %0,4; Eritre %2,0; Irak %0,7; İran %0,4; Nijerya %0,1; Pakistan %0,2; Somali %0.1 ve Suriyeliler %0,2 oranına sahiptir. Diğer yabancıları oluşturan (%8,8) grup içinde ise %4,7 ile Türkler ön plandadır. Fakat iş arayanların bir önceki yıla oranlarına bakıldığında (Ekim 2015 verileri ile karşılaştırıldığında), %40,4 ile Bulgaristan ve %37,8 ile Romanya kökenlilerde oldukça büyük bir artış gözlemlenmektedir. İlticaya erişimi olanların grup olarak oranlarında ciddi bir artış bulunmaktadır. %71,7 ile Avrupalı olmayan ve iş arayan kişilerin oranı ise diğer oranları neredeyse ikiye katlayarak bir artış göstermektedir. Bu grup içindeki en ciddi artış %207,5 ile Eritre’de ve %183,1 artış ile Suriye’de bulunmaktadır. Türkler’de ise iş arama oranı -%3,7 oranı ile bir düşüş göstermektedir⁶². Emek piyasasına ilişkin kısa dönemli göstergeler dikkate alındığında ve Ocak 2016 ile Aralık 2015’e ait mevcut durumlar karşılaştırıldığında, kayıtlı işsizlikte %8.9 oranında ciddi bir artış göze çarpmaktadır⁶³.

Diğer Avrupa ülkelerinden çok daha fazla göç alan Almanya’da, iltica talebinde bulunanların yaşadıkları merkezler bünyesinde sağlık sorunları da dâhil temel ihtiyaçları karşılanmakta ve kendilerine 143 Euro aylık para ödenmektedir. Harcamalar ve ödemeler kimi özel gruplar için (Örneğin Suriyeliler) kimi zaman artabilmektedir⁶⁴. Fakat 2016 yılıyla birlikte Alman hükümetinin beklentileri doğrultusunda bu tür yardımlarda kesintilere gidilebileceğinin sinyalleri verilmeye başlanmıştır. Alman Sosyal Güvenlik Bakanı Andrea Nahles, yardımların devamı (ve karşılığı) olarak göçmenlerin “entegrasyon” konusunda çaba sarf etmeleri gerekliliğinin altını çizmiştir. Almanya’daki “değerlere” ve “kurallara” bağlı koşullara uyum sağlamak istemeyenlerin ve Almanca’yı öğrenme konusunda başarısız olanların sosyal yardımlarının sona erdirilebileceği konusunda birtakım yeni uygulamalar noktasında mesajlar verilmiştir. Böylece yardım ve sorumluluk dengesinde sorumluluk (kişilerin kendi sorumluluğunu alabilmesi) durumu daha çok vurgulanır hale gelmiştir⁶⁵. Özellikle 2015 Eylül ayında gündeme gelen haberle Avrupa Adalet Mahkemesi şu an AB üyesi bir ülkenin vatandaşı

⁶² Hintergrundinformation: Auswirkungen der Migration auf den Deutschen Arbeitsmarkt, Bundesagentur für Statistik, January 2016, Nürnberg, s. 14.

⁶³ <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/Indicators/ShortTermIndicators/LabourMarket>

⁶⁴ “Aid to Refugees: How do European Countries Compare?”, <http://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/aid-to-refugees-how-do-european-countries-compare/> Erişim Tarihi 03.09.2015.

⁶⁵ “Integrate into Western society or your benefits will be cut, German minister tells asylum seekers”, , <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/12134658/Integrate-into-Western-society-or-your-benefits-will-be-cut-German-minister-tells-asylum-seekers.html>, Erişim Tarihi 01.02.2016.

olan Bosna Hersek doğumlu bir kadına ve çocuklarına Alman Devleti'nin işsizlik yardımında bulunmayı reddetmesini uygun görmüştür. Mahkemenin kararına göre Almanya'nın böyle bir "zorunluluğu" bulunmamaktadır. Çünkü bir kişinin bir başka ülkeye göç etmesinde temel amaç o ülkede iş arayıp kendini geliştirmek olmalıdır. Fakat bu ve benzeri durumlarda amacın yalnızca sosyal yardım almak olduğu gözlemlenmiştir; çünkü söz konusu kişi ya da kişiler belli bir süre içinde iş bulma ya da arama konusunda çaba sarf etmemişlerdir. Mahkeme bu kararı Dano Örneği'ni örnek göstererek almıştır.⁶⁶ Emsal teşkil eden Dano Kararı'na bakıldığında ise 11 Kasım 2014 tarihli bu kararın başlığı "Diğer Üye Devletlere Yalnızca Sosyal Yardım/Destek Elde Etmek Amacıyla Giden Ekonomik Olarak Aktif Olmayan AB Vatandaşları, Belirli Sosyal Edinimlerin Dışında Bırakılabilir" başlığını taşımaktadır. Romanya asıllı Bayan Dano ve oğlu Florin'in Alman Hükümeti tarafından aldıkları sosyal yardımın kesilmesi Avrupa Birliği Adalet Mahkemesi tarafından da uygun bulunmuştur. Mahkeme, söz konusu kişinin daha önce ne Romanya'da ne de Almanya'da hiç çalışmış olmaması ve çalışmak için de başvuru da bulunmaması verilerinden hareketle sosyal yardım talebinde bir kötü niyet olduğu kanısına varmıştır. Kararın sonunda belirtilen önemli bir husus ise yine söz konusu kişilerin bunu "ayrımcılık" olarak öne süremeyeceklerinin altını çizmesi olmuştur⁶⁷.

2016 yılıyla birlikte Alman Hükümeti, göçmenlerin entegrasyonuna katkıda bulunma amacıyla ücretsiz bir mobil telefon uygulaması "Ankommen" hazırlamıştır. Bu uygulamayı indirecek olan göçmenler, Almanya'da günlük hayat ve Almanca dersleri gibi konularda bilgi edinip pratik yapabileceklerdir. Ayrıca göçmenler, Almanya'da kalabilmelerine yönelik nasıl bir yasal süreç takip edebileceklerini adım adım görüp iş başvurusunda bulunabilecek; bu başvuruları takip edebilecek ve bu süreçte iş bulabilmeleri konusunda hayati öneme sahip olan Almancalarını geliştirebileceklerdir⁶⁸.

⁶⁶ "Top court backs German block on EU Migrant Benefits", <http://www.bbc.com/news/world-europe-34256969>, Erişim Tarihi 15.09.2016.

⁶⁷ Judgement in Case C-133/13 Elisabeta Dano, Florin Dano vs Jobcenter Leipzig, Court of Justice of the European Union Press Release No 146/14, Luxembourg, <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-11/cp140146en.pdf>, Erişim Tarihi 11.09.2014.

⁶⁸ "Ankommen" App soll Flüchtlingen bei Integration helfen", <http://www.rp-online.de/digitales/apps/ankommen-app-soll-fluechtligen-bei-integration-helfen-aid-1.5688730>, Erişim Tarihi 13.01.2016.

KAYNAKÇA

- “‘Ankommen’ App soll Flüchtlingen bei Integration helfen”, <http://www.rp-online.de/digitales/apps/ankommen-app-soll-fluechtlingen-bei-integration-helfen-aid-1.5688730>, Erişim Tarihi 13.01.2016.
- “Aid to Refugees: How do European Countries Compare?”, <http://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/aid-to-refugees-how-do-european-countries-compare/> Erişim Tarihi 03.09.2015.
- “Focus Germany:Pick-up in domestic economy in 2016”, Current Issues Business cycle, Deutsche Bank Research, 16 Aralık 2015, s.1.
- “Integrate into Western society or your benefits will be cut, German minister tells asylum seekers”, , <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/12134658/Integrate-into-Western-society-or-your-benefits-will-be-cut-German-minister-tells-asylum-seekers.html>, Erişim Tarihi 01.02.2016.
- “Top court backs German block on EU Migrant Benefits”, <http://www.bbc.com/news/world-europe-34256969>, Erişim Tarihi 15.09.2016.
- ALLEN, F. (2012). “Social Security: Separating Fact From Fiction”, Post Perspective, N:Jan/Feb, ss. 16-17.
- PETERSEN, K. ve PETERSEN, J. H. (2013). “Confusion and Divergence: Origins and Meanings of the Term ‘Welfare State’ in Germany and Britain, 1840-1940”, Journal of European Social Policy, C:23, N:1, ss. 37-51.
- Hintergrundinformation: Auswirkungen der Migration auf den Deutschen Arbetismarkt, Bundesagentur für Sitatistik, January 2016, Nürnberg, s. 14.
- Hintergrundinformation: Auswirkungen der Migration auf den Deutschen Arbetismarkt, Bundesagentur für Sitatistik, January 2016, Nürnberg, s.9.
- <http://www.deutsche-sozialversicherung.de/de/wegweiser/einfuehrung.html>.
- <http://www.deutsche-sozialversicherung.de/de/wegweiser/grundprinzipien.html>.
- <https://www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/GesellschaftStaat/Soziales/Sozialleistungen/Sozialhilfe/Grundsicherung/Tabellen>
- <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/Indicators/ShortTermIndicators/LabourMark> et.
- Judgement in Case C-133/13 Elisabeta Dano, Filorin Dano vs Jobcenter Leipzig, Court of Justice of the European Union Press Release No 146/14, Luxembourg,

<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-11/cp140146en.pdf>,
Erişim Tarihi 11.09.2014.

- OECD Revenue Statistics 2015, Center for Tax Policy and Information.
- THEOBALD, H. (2012). "Combining Welfare Mix and New Public Management: The Case of Long-Term Care Insurance in Germany", International Journal of Social Welfare, N:21, ss. S61-S74. Ayrıca bkzn. CASEY, B. H. Ve DOSTAL, M. (2013). "Voluntary Pension Saving for Old Age: Are the Objectives of Self-responsibility and Security Compatible?", Social Policy&Administration, C:47, N:3, ss. 287-309.

KİŞİ HAKLARI

Yazan: Kazım Keskin

GİRİŞ

İngiltere merkezli olan ve British Council ile Migration Policy Group öncülüğünde Avrupa ve Kuzey Amerika'daki 38 ülkede göçmenlerin entegrasyonu hususunda hukuki düzenlemeleri karşılaştırarak, katılan ülkelerin konuyla ilgili uluslararası standartlara ne ölçüde uyduklarını belirlemeyi amaçlayan „Migrant Integration Policy Index“ (MIPEX)⁶⁹ isimli araştırmaya göre Almanya, ortalamanın sadece biraz üstünde yer almaktadır. İş pazarı, aile birleşimi, eğitim, siyasal katılım, uzun süreli oturma, vatandaş olma imkânları ve ayrımcılık karşıtlığı alanlarında 148 göstergenin incelenmesiyle düzenli olarak gerçekleştirilen bilimsel araştırmanın sonucusunun çıktıkları 2015 yılında kamuoyuyla paylaşıldı.

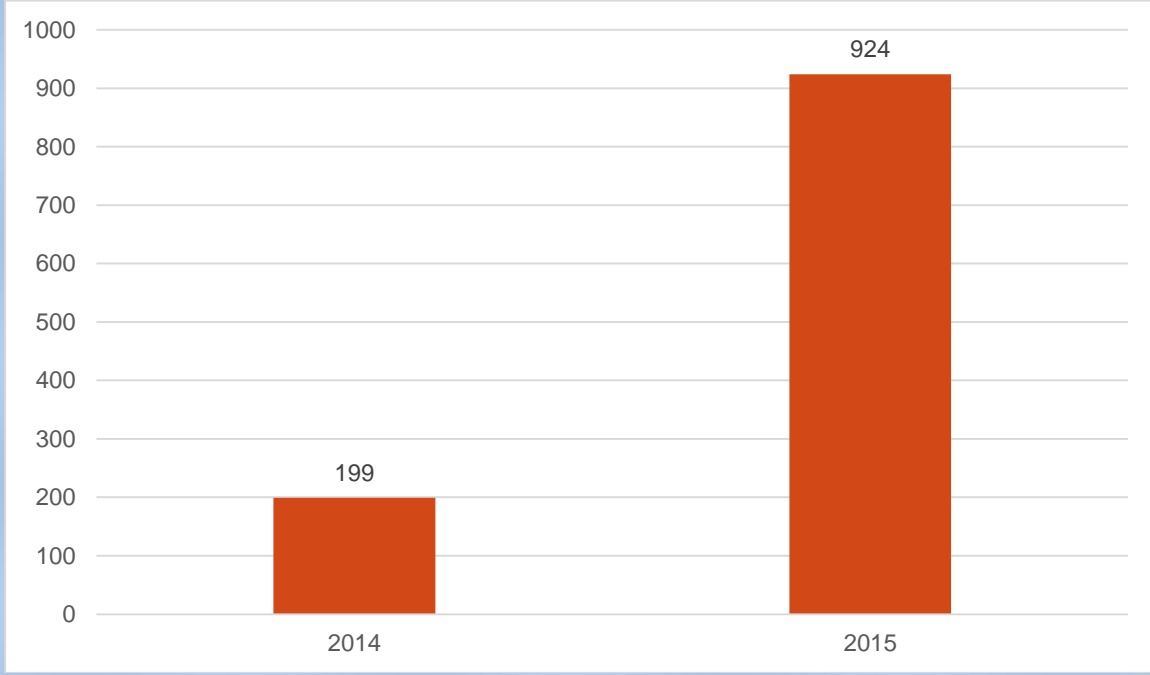
Avrupa Birliği ülkelerinin yanı sıra Türkiye, Kanada, Avustralya, İzlanda, Japonya, Güney Kore, Yeni Zelanda, Norveç, İsviçre ve ABD'nin de bulunduğu araştırmanın ilki 2004 yılında yapıldıktan sonra 2007 ve 2011 yıllarında tekrarlanmıştı. 2015 yılı sonuçlarına göre 38 ülke arasında Almanya ilk kez onuncu sıraya yerleşti. Almanya 100 üzerinden aldığı 61 puanla görece iyi bir durumda görünüyorsa da araştırmaya dâhil olan diğer Batı Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında ortalama puan olan 60'ın ancak üzerinde bir notla yetinmek durumunda kalmıştır. İş piyasası düzenlemelerinde 38 ülke arasında 4. sırada konumlanarak başarılı olduğu gözlenen Almanya'nın, göçmenlerin insanca bir yaşam sürdürmelerinde çok daha fazla önem arz eden ayrımcılığa karşı korunma imkânı sunma ve sağlık hizmetlerine ulaşım gibi meselelere gelince ancak 22. sırada bulunması düşündürücü ve kat edilecek daha çok mesafe olduğu şeklinde anlaşılmalıdır. Öte yandan 'Migration Policy Group'un program direktörü Thomas Huddleston'un da vurguladığı gibi Avusturya ve İsviçre gibi araştırmaya dâhil olan ülkelerde aşırı sağ unsurların göçmenlerin lehine olacak reformları engellemeleri ve İngiltere ile Hollanda gibi ülkelerin de yine aynı politik güçlerin baskıları nedeniyle ilk on arasına girememeleri, Almanya'nın görece başarılı bir görüntü çizmesinde rol oynadığı gözden kaçırılmamalıdır. 2015 yılı içerisinde zirveye çıkan mülteciler ve akabinde 2014 yılına göre dört kat daha fazla artış gösteren, genelde yabancı, özelde mülteci karşıtı şiddet eylemlerine karşı caydırıcı önlemlerin alınmamış olması gelecek raporlarda Almanya'nın araştırmadaki sıralamasının olumsuz olarak değişebileceğini işaret etmektedir.

⁶⁹ MIPEX, <https://web.archive.org/web/20160209000338/http://mipex.eu/germany>, Erişim Tarihi 11 Şubat 2016.

Göçmenlere yönelik ayrımcılığa karşı politikalar bağlamında da eleştirilen Almanya, 22'nci sırada yer aldığı bu alanda aldığı 17 puanla (MIPEX-ortalaması 47) ayrımcılığa maruz kalan göçmenlerin, ihtiyaç duydukları hukuksal mekanizmalara ulaşmaları noktasında çok az şey yapmaktadır. Federal Ayrımcılıkla Mücadele Dairesi'nin (Antidiskriminierungsstelle des Bundes –ADS) araştırmaya konu olan diğer hiç bir ülkede olmadığı kadar az yetki ile donatılmış olması bu konuda, Almanya'da var olan sorunları çözme noktasında siyasal isteksizliği açık bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Birleşmiş Milletler Irkçılıkla Mücadele Komisyonu (CERD) Mayıs 2015 tarihinde Almanya'yı ırkçılıkla mücadelede yetersiz olmasının ötesinde kurumsal ırkçılığın dahi takibinin yeterince yapılmadığı noktasında eleştirmişti.⁷⁰

Tablo 1: Mülteci Barınaklarına Yönelik Saldırıları

Kaynak: BKA, Ocak 2016.

Almanya Federal Emniyet Dairesi'nin raporuna göre 2015 yılında mülteci yurt veya evlerine yönelik saldırılar bir önceki yıla göre dört kattan daha fazla artış göstererek bu konuda Almanya çapında bir rekor kırıldı. Buna rağmen basına yansıyan haberlere göre muhalefet parti

temsilcileri, kamuoyuna duyurulan rakamların gerçeği tamamen yansıtmadığını ifade ederek muhtemelen en az iki kat daha fazla saldırı yapılmış olduğuna vurgu yaptılar.⁷¹

Kişi haklarının en temel maddesi olan can güvenliğinin ihlal edildiği şiddet olayları hususunda 2016 yılı da bir önceki yılı aratmayacak şekilde başladı. 1 Ocak - 12 Şubat tarihleri arasında mültecilerin kaldıkları evlere yönelik yapılan saldırıların toplamının 193 olduğunu basından öğreniyoruz ki bu rakamın 34'ünü kundaklama oluşturmaktadır. Aynı dönem içinde 46 yaralama vakasında yaralananların sayısının 86 kişi olduğu da ırkçılık karşıtı organizasyonlar tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır.⁷²

Kamuoyunda, ırkçıların kendilerine hedef olarak sadece mültecileri seçtikleri şeklinde bir yanlışlama bulunmaktadır. Söz konusu kişiler mültecilerin dışında yabancı görünüşlü insanlara ve hatta bu toplumsal kesimlere yardım ettiklerini düşündükleri yerlilere de saldırmaktadırlar. Almanya'nın çeşitli yerlerinde Ocak 2016 tarihinde meydana gelen çok sayıda ırkçı saldırıya örnek olarak şunlar aktarılabilir:

12 Ocak 2016 tarihinde ırkçılığın Almanya orta sınıflarına ulaştığının en görünür kanıtı olarak değerlendirilen PEGİDA'nın Leipzig kanadı LEGİDA tarafından düzenlenen gösteriler esnasında farklı şehirlerden gelen 250 civarındaki aşırı sağcının, arabaları yakıp, dükkânların vitrinlerini kırarak Belediye Başkanı'nın ifadesiyle 'şehir terörü' estirmeleri emniyet tedbirlerinin alınması noktasında soru işaretleri doğmasına neden oldu. SPD'li siyasetçi Rüdiger Erben, konuyla ilgili olarak basına yaptığı açıklamada bu kadar çok sayıda aşırı sağcının, polisin dikkatini çekmeden şehre gelmiş olmasının mümkün olmadığını vurgulayarak konuya açıklık getirilmesi gerektiğini ifade etti.⁷³

18 Ocak 2016'da, Saksonya Eyaletine bağlı Chemnitz şehrinde bir Tunus vatandaşı kendisini kovalayan üç kişiden kurtulmak için girdiği döner büfesinde üç Alman vatandaşı tarafından dövölmekten kurtulamadı. Araya girip Tunusluyu kurtarmaya çalışan büfe sahibi de saldırganların hışmından kendini kurtaramadı. Görgü tanıklarının emniyet yetkililerine bildirmesi üzerine yaşları 24, 35 ve 36 olan saldırganlar polis tarafından yakalandılar.⁷⁴

⁷¹Deutlich mehr Anschläge auf Asylbewerberheime. 13 Ocak 2016. www.tagesschau.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁷²Chronik flüchtlingsfeindlicher Vorfälle. www.mut-gegen-rechte-gewalt.de, Erişim Tarihi 14 Şubat 2016.

⁷³HFC-Hooligans und "Brigade Halle": 35 Randalierer aus Sachsen-Anhalt. 12 Ocak 2016. www.mz-web.de, Erişim Tarihi 14 Şubat 2016.

⁷⁴Schläger verfolgen Tunesier in Chemnitzer Innenstadt. www.netz-gegen-nazis.de, Erişim Tarihi 14 Şubat 2016.

Bazıları adaletin sağlanması umudunu korumak bağlamında Tunuslu bu kişi kadar şanslı olamamaktadır. **26 Ocak 2016** tarihinde Saksonya Eyaletinin Leipzig şehrine bağlı Naunhof isimli yerleşim bölgesinde kimliği belirlenemeyen kişi ya da kişilerce Sol Partili siyasetçi Michael Eichhorn'un evine saldırı düzenlendi. Polis yetkilileri tüm çabalarına karşın fail ya da faillere ulaşamadı.

Eski başbakanlardan Gerhard Schröder'in ifadesiyle Almanya'da emniyet yetkililerinin 'sağ gözlerinin kör' olmaları nedeniyle ırkçı saldırıların faillerinin yakalanıp adalete hesap verme ihtimalleri ne yazık ki düşük gözükmetedir. 'Die Zeit' gazetesinden bir grup araştırmacının gayri resmi olarak yaptıkları bir araştırmanın sonucuna göre faillerin yakalanarak adalete hesap vermeleri ihtimali yok denecek kadar azdır. Araştırmada incelenen iki yüz yirmi iki mülteci yurduna yapılmış saldırılardan sadece sekizinde dava açılabilmiş ve bunun da dördünde suçluların cezalandırılmaları mümkün olabilmıştır.⁷⁵

Sol Parti milletvekili Ulla Jelpke'nin konuyla ilgili yapmış olduğu bir açıklamada da polisin tutuklama istemiyle aradığı 372 aşırı sağcı suçlunun 172'sinin aranmasına 2014 yılından beri yakalanamamış olması Jelpke'de bir Nazi-Yeraltı örgütünün olabileceği şüphesini uyandırmıştır.

Almanya hükümetinin tutumunu Yeşiller Partisi Parlamento Fraksiyon Başkanı Anton Hofreiter sorunlar karşısında gözlerini kapamak ve toplumun orta katmanlarına kadar ulaşan şiddeti ciddiye almamakla eleştirmektedir.⁷⁶

Yine de Almanya'nın ırkçı saldırılar karşısında tepkisiz kaldığını söylemek pek adilane olmaz. Örnek olarak internet servis sağlayıcıları Rusya'da bulunan "Altermedia Deutschland" isimli aşırı sağcı internet platformunu işlettiği tahmin edilen biri kadın iki kişi gözaltına alındı. İçişleri Bakanı Thomas de Maizière tarafından yasaklanan platformun bağlı bulunduğu internet servis sağlayıcılarının durdurulması için Rusya'dan yardım istenmesine karar verildi.

Yapılan bu olumlu adıma rağmen konuyla ilgili çevreler "Altermedia Deutschland"ın aşırı sağcı oluşumlar nezdinde eski itibarını çoktan yitirmiş olması nedeniyle hükümetin girişimine çok fazla önem atfetmenin gereksiz olduğunu ifade ediyorlar.⁷⁷ Ayrıca bazı gözlemciler tarafından Facebook ve diğer sosyal medya platformlarının aşırı sağcı propagandanın yayılışına

⁷⁵ Feuer zerstört Flüchtlingsheim. 25 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁷⁶ Deutlich mehr Anschläge auf Asylbewerberheime. 13 Ocak 2016. www.tagesschau.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁷⁷ "Altermedia" - braunes Echo aus der Vergangenheit. 27 Ocak 2016. www.tagesschau.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

daha elverişli olmaları hasebiyle çok daha tehlikeli oldukları ifade edilerek, Başbakan Merkel'in partisi olan Hristiyan Demokrat Birliği'nin (CDU) Facebook sayfasında 100 bin destekçisinin bulunmasına karşı aşırı sağcı Milliyetçi Demokrat Partinin (NPD) yüz elli bin destekçisinin bulunmasının bunu teyit ettiği belirtilmektedir. Öte yandan aynı gözlemciler, hükümetin "Altermedia Deutschland"ın kuruluşu olan 2003 yılından tam on üç sene sonra harekete geçmiş olmasını eleştirirlerken "Politically Incorrect" isimli aşırı sağcı internet platformuna karşı da önleyici tedbirler alınması çağrısında bulunmaktalar.⁷⁸

22 Ocak 2016 tarihli Badische Zeitung isimli bir gazetede çıkan bir haberde, normalde liberal bir şehir olarak bilinen ve üç bin civarında mültecinin yaşadığı Freiburg'da bazı diskotek ve bar sahipleri, mültecileri kapılarından içeri sokmama ya da çok azının girişine izin verme kararı aldılar.⁷⁹ Ayrımcılık yasağının açık bir ihlali olan bu duruma gerekçe olarak hırsızlık ve cinsel taciz vakaları gösterilmesine rağmen neredeyse hiç suç duyurusunda bulunulmaması soru işaretlerini de beraberinde getirdi. Polis kayıtlarında da hırsızlık olaylarında artıştan bahsedilmesine rağmen cinsel içerikli taciz vakalarının hiç artmamış olması akla yabancı düşmanlığının yeni bir versiyonu ile karşılaşıldığı ihtimalini getirmektedir. Suçların şahsiliği ilkesini göz ardı ederek dışlayıcılığa sebep olan işletmeciler hakkında caydırıcı önlemlerin alınmaması üzüntü verici bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Hukuki düzlemde Genel Eşitlik Yasası uyarınca hiç bir kimsenin 'ırkı', kökeni veya dininden ötürü ayrımcılığa maruz bırakılmayacağı öngörülüyorsa da günlük yaşamda bu yasanın pek bir etkisinin olmadığı ifade edilmektedir.

Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya (KRV) Eyaleti Parlamentosu Milletvekili Arif Ünal da konuyla ilgili olarak "Bornheim kasabasında yüzme havuzunda üç kişinin kadınlara sarkıntılık ettiği şikayetleri üzerine sosyal işlerden sorumlu görevli o çevrede bulunan tüm mültecilere yüzme havuzuna girme yasağı getiriyor. Veyahut da Düsseldorf, Köln gibi büyük şehirlerde 'halk koruma birlikleri' adı altında bilhassa ırkçı çevrelerin içerisinde olduğu gruplar kurularak sokaklarda yabancı avına çıkılmaya başlandı"⁸⁰ şeklinde yaptığı açıklamalar da durumun vahametini ortaya koymaktadır.

Bu durumu değiştirmek için ilk olarak Aşağı Saksonya Eyaleti Parlamentosu'nda Aralık 2015 tarihi itibarıyla alınan karar uyarınca ayrımcılık yapan işyeri sahipleri on bin Avroya kadar para

⁷⁸ Ekrem Şenol: Verbot ist entlarvend. Facebook ist längst gefährlicher als Altermedia. 28 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁷⁹ Kein Zutritt mehr für Flüchtlinge in Freiburgs Clubs und Diskotheken. 22 Ocak 2016. www.badische-zeitung.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁸⁰ 1 yılda 924 ev yakıldı. 25 Ocak 2016. www.millet.com.tr, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

cezasına çarptırılacaktır. Suçun tekrarı halinde ise işletmecilik lisansı elinden alınacak⁸¹ olan işyeri sahiplerinin uygulamaları, bize Yahudilere Nazilerin 1933 yılında iktidara gelmelerinden çok daha önceleri uygulanan plaj yasağını hatırlatmaktadır.⁸²

⁸¹ Freiburger Diskos erteilen Verbot für Flüchtlinge. 25 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁸² Michael Wildt: "Der muß hinaus! Der muß hinaus!". Antisemitismus in deutschen Nord- und Ostseebädern 1920-1935. İçinde: Mittelweg 36, 10. Yıl, 2001, Sayı 4, Sayfa, 2-25.

AİLE, EĞİTİM ve KÜLTÜREL HAKLAR

Yazan: Kazım Keskin

GİRİŞ

Yeni yılın girmesiyle AGİT (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı) dönem başkanlığını alan Almanya, 1 Ağustos 1975 tarihinde imzalanan Helsinki nihai sözleşmesi görüşmelerinde Doğu ve Batı olmak üzere iki ülkeye bölünmesinin bir sonucu olarak parçalanmış ailelerin birleşimini ve bu olmuyorsa hiç değilse yine aile bireylerinin serbestçe ziyaretler yoluyla bir araya gelmelerini sağlamak hedefli düzenlemelerin kabul edilmesi için Doğu Bloku ülkelerine baskı yapmıştır. “İnsan haklarının geliştirilmesi” başlığı altında imzalanan bu anlaşma uyarınca ilk kez Doğu Bloku’na dâhil olan devletler, insan haklarını ve bundan mülhem aile birleşimi ve aile bireylerini ziyaret amaçlı olarak başka ülkelere seyahat etme özgürlüklerinin önündeki engelleri kaldırmayı kabul etmek durumunda kalmışlardır.

Tarihin bir ironisi olarak da değerlendirilebilecek şekilde bugün, diğer Schengen devletleri gibi Almanya da, uyguladıkları vize kodeksi uyarınca ülkeye aile bireylerini ziyaret için gelecek olan yabancılardan “geri dönüş isteğini” belgelemelerini istemektedir.

Yine Helsinki Nihai Bildirisinde de kabul edildiği şekliyle aile birleşiminin önündeki tüm engellerin kaldırılması gerekirken hali hazırda Almanya’da, eşler, eğer Almanca yeterliliğini ispatlayamazlarsa bir seneye kadar ayrı yaşamak zorunda bırakılmaktadırlar. Aynı kişiler Almancayı öğrenme konusunda yeterli “çabayı” gösterdiklerini ispatlayamıyorsa bu sefer de beraberlikleri süresiz olarak engellenmektedir.⁸³

Yukarıda değinilen „Migrant Integration Policy Index“ (MIPEX)⁸⁴ isimli araştırmanın eğitim konulu kategorisinde Almanya’nın, Batı Avrupa ülkelerinin ortalamasının altında not aldığını görmekteyiz. Bu alanda Batı Avrupa ülkeleri ortalaması 49 iken Almanya’nın aldığı puan 47’de kalmıştır. Göçmen kökenli çocuklar ile göçmen olmayan ailelerin çocukları arasındaki başarı oranları arasındaki farkın kapatılması için gerekli desteklerin acilen yürürlüğe konulması gerektiğinin vurgulandığı araştırmada, Almanya’da, bu alanda geniş kapsamlı desteklerin bulunmamasının bir eksiklik olduğu ortaya konulmaktadır.

Genel olarak Almanya’da göçmen kökenli çocuklar ve gençlerin yerli akranlarına oranla eğitim alanında daha düşük başarılarla imza attıkları çeşitli araştırmalarda belgelenen bir gerçek olmanın yanısıra ders planlarının da içeriğinin eleştiriyi hak ettiğini, Almanya’daki okullarda öğrenim gören göçmen çocukların ait oldukları kültürleri hakkında çok nadiren bilgilendirme yapılması noktasında eksiklik olduğunu görmekteyiz. Öte yandan yasal süreç açısından eksiklik

⁸³ Steinmeiers Schande der OSZE Vorsitz. 22 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁸⁴ <https://web.archive.org/web/20160209000338/http://mipex.eu/germany>, Erişim Tarihi 11 Şubat 2016.

olarak görülebilecek bir husus da, ebeveynleri oturma iznine sahip olmayan çocukların okula gitme haklarının Almanya’da sadece beş eyalette kabul görmesidir.⁸⁵ Toplumsal yaşamdan dışlanmaya çok erken yaşlarda mahkûm edilen bu bireylerin paralel toplumsal yapılar oluşturmaları veya var olan böyle organizmalara dâhil olmaları şaşırtıcı olmayacaktır.

Alman okul kitaplarında göç olgusunun nasıl işlendiğine yönelik Georg-Eckert Enstitüsü’ne hazırlatılan bir raporun sonuçları Federal Uyum Bakanı Aydan Özoğuz tarafından kamuoyu ile paylaşıldı. Buna göre ilk ve orta öğretim kurumlarında okutulan 65 kitabın incelenmesiyle elde edilen sonuçlar göçmen kökenli öğrencilerin karşılaştıkları ayrımcılığı bir kez daha gözler önüne serdi. Sosyal Bilgiler, Politika, Tarih ve Coğrafya ders kitaplarında göçün normal bir olgu olarak değerlendirilmeyerek çatışmalara yol açacak bir krizin nedeni olarak tarif edildiği ortaya çıktı. Rapora göre ders kitaplarında “pasif mağdurlar” olarak betimlenen öğrencilerin derslerin işlenişinde negatif çağrışımlarla baş etmek zorunda bırakıldıkları ortaya konulmaktadır.⁸⁶

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü’nün (OECD) yapmış olduğu ‘Göçmenlerin Entegrasyonu İçin Göstergeler 2015’ isimli bir araştırmada da vurgulandığı gibi her altı göçmen çocuktan ancak biri yüksekokul mezunu ya da ustalık belgesine sahip olabilirken bu sayı yerli öğrencilerde iki katına çıkmaktadır. Öte yandan yüksekokul bitirmeyi başarmış olsalar bile göçmen çocuklar iş piyasasında yerlilere oranla çok daha fazla güçlüklerle karşı karşıya gelmektedirler.⁸⁷

BM Irkçılıkla Mücadele Komitesinin (CERD) 2015 yılında Almanya’ya yapmış olduğu tavsiyeleri gördüğümüzde de tersinden bir okuma ile Almanya’nın eğitim alanında göçmenlere yönelik dışlayıcılığı ve ayrımcılığını anlamak daha kolaylaşmaktadır:

- Azınlıklara mensup öğrencilerin eşit şartlarda eğitim imkânlarından yararlandırılması çalışmalarını güçlendirilmelidir.
- Özel çalışmalarla eğitim düzeyi yükseltilmeli ve eğitimin yarıda bırakılması oranı düşürülmelidir.
- Okul hayatında ‘etnik azınlıkların’ ayrımcılık ve dışlanmasına karşı daha etkin önlemler alınmalıdır.⁸⁸

⁸⁵ Deutschland: Integrationsbedingungen nur Mittelmaß. 21 Mart 2011. www.migration-info.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁸⁶ Alman okul kitaplarında göç olgusu. www.almanyabulteni.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁸⁷ Diskriminierung. www.mediendienst-integration.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁸⁸ Schlussbemerkungen zu den 19. bis 22. Staatenberichten der Bundesrepublik Deutschland. 30 Haziran 2015. www.rassismusbericht.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

Aynı şekilde 2014 yılında Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'nun (ECRİ) 2014 tarihli raporunda da Almanya eğitim alanında ayrımcılık yapmakla eleştirilmekte ve şu hususlara vurgu yapılmaktadır:

- Almanya'da az sayıda göçmen çocukları okul öncesi ve lise eğitimine gitmektedir.
- Öğrenciler, öğretmenleri tarafından eğer sosyo-ekonomik şartları yüksek seviyedeki bir sınıfa mensuplar ise diğer sınıflara ait çocuklara oranla üç kat daha fazla lise öğrenimine teşvik edilmektedirler.⁸⁹

Göçmen çocukların meslek öğrenmeleri için elzem olan bir meslek eğitim yeri bulmalarının yerlilere oranla çok daha zor olduğu gerçeği artık araştırmalarla da teyit edilmektedir. Bertelsmann Vakfı tarafından yapılan bir araştırmaya göre birçok işyeri göçmen kökenli öğrencilere meslek eğitimi vermekten kaçınmaktadır. Rapora göre iş yerleri gençleri reddetmelerine gerekçe olarak dil ve kültürel bariyerleri öne sürmektedirler. Almanya'da göçmen gençlere mesleki eğitim olanağı sunan işletmelerin toplam işyerlerinin sadece %15'ini oluşturduğu belirtilen araştırmada göçmen gençler aynı konumda bulunan yerlilere göre çok daha fazla işyerine başvuruyor olmalarına rağmen ayrımcılıktan kurtulamamaktadırlar. Rapor, meslek eğitimi adayı gençlerin dörtte birini göçmen gençlerin oluşturduğu bir vasatta arzu edilen entegrasyonun sağlanmasının yolunun bu gençleri dışlamamaktan geçmekte olduğunu vurgulamaktadır.⁹⁰

Heinrich Heine Düsseldorf Üniversitesi'nce yapılan bir araştırmada da göçmen ailelerin çocuklarının eğitimleri önündeki en büyük engellerden birinin de kamuoyunca çokça dillendirildiğinin aksine, ailelerin okul çağındaki çocuklarının sorunları ile ilgilenmiyor oluşları değil, bilakis onlara yardımcı olmak istemelerine rağmen bu hususta kendilerinin de yardıma muhtaç olmaları nedeniyle gerekli desteği sunamamalarıdır.⁹¹

Eğitim araştırmacısı Heiner Barz'ın öncülüğünde gerçekleştirilen araştırmada elde edilen bulgulardan göçmen ebeveynlerin çocuklarının okullarıyla ilgili konulara günlük bir saate kadar zaman ayırdıklarını ve araştırmaya katılanların sadece %2'sinin bu konularla ilgili hiç zaman ayırmadıklarını öğreniyoruz.⁹² Araştırmacı Barz'ın da vurguladığı gibi Almanya'da mukim göçmen ailelerde eğitim meselesinin temel belirleyenin öğrencilerin yetiştikleri sosyal çevreyle sıkı bir ilişki içinde olduğu gerçeğidir. Buna göre orta sınıfa dâhil olan ailelerin

⁸⁹ ECRI-Bericht über Deutschland. 25 Şubat 2014. www.institut-fuer-menschenrechte.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁹⁰ Göçmenlerin meslek bulması zor. www.almanyabulteni.de Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

⁹¹ Eltern wünschen sich interkulturelle Öffnung der Schulen. Mart 2015. www.migazin.de Erişim Tarihi: 31 Ocak 2016.

⁹² age.

çocukları ev ödevlerini yapmakta güçlük çekmezlerken daha az eğitilmiş veya geleneksel yaşam tarzını benimsemiş ebeveynlerin çocuklarının çok daha fazla desteğe açık olduğu ortaya çıkmıştır.⁹³

1700 anne-baba ile Türkçe, Almanca ve Rusça dillerinde yapılan mülakatlarla gerçekleştirilen araştırmada en can alıcı noktanın göçmen ailelerin, çocuklarının eğitimleri ile yakından ilgilendikleri ve çocuklarının iyi bir eğitim almalarını arzuladıkları, buna rağmen Almanya eğitim sistemi tarafından yeterince destek bulamadıklarını düşündükleri anlaşılıyor. Benzer bir argümanı Yeşiller Partisi Göç Politikaları sözcüsü Sevim Dağdelen'in yaptığı açıklamada da görmek mümkündür. Dağdelen: "Göçmenlerin kendilerini eğitmeleri ve Almanca öğrenmeleri hususunda motive edilmelerine ihtiyaçları yok fakat bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli koşulların sağlanmasına ihtiyaçları var."⁹⁴

Yukarıda eğitim alanında yaşanan dışlayıcı genel eğilimin varlığına rağmen göçmen genç ve çocukların görece aşama kaydettiklerini de söylemek durumundayız. Almanya'nın en kalabalık nüfusunu barındıran eyaleti Kuzey Ren Westfalya Eyaleti tarafından kamuoyuyla paylaşılan istatistiklerde göçmen gençlerin akranları yerlilerle eğitim alanında aralarında bulunan mesafeyi kapatmaya başladıkları gözlemlenmektedir.

2005 ve 2014 yılları arasında konuyla ilgili yapılan araştırmaların dayanak alındığı söz konusu istatistik bilgilerinden elde edilen bulgulara göre göçmen gençlerin "Hauptschule" şeklinde adlandırılan ve nitelik olarak görece zayıf olarak tanımlanabilecek orta okulların sekizinci sınıflarına devam etme oranları 2005 yılında %45,1 iken 2014 yılında bu rakam %36,1'e gerilemiştir. Aynı zaman diliminde "Gymnasium" denilen ve eğitim kalitesinin yüksek olduğu kabul edilen liselere devam etme oranı da 2005 yılında %11,9'dan 2014 yılında %15,8'e yükselmiştir.⁹⁵

Göçmen gençlerde gözlemlenen eğitim alanındaki ilerlemelere aynı zamanda onların başladıkları okulu bitirme iradelerinin artmasında da rastlamaktayız. İstatistiklere yansıdığına göre 2005 yılında göçmen gençlerin %14,5'i ortaokulu (Hauptschule) bitirmeden eğitim hayatlarını sonlandırırken, bu sayı 2014 yılında %12,1'e düşmüştür. Öte yandan göçmen gençlerin 2005 yılında sadece %10,2'si üniversiteye gitme hakkı kazanmışken 2014 yılına geldiğimizde bu rakamın %17,7'e çıkmış olması⁹⁶ sevindirici olduğu kadar aynı zamanda da yapısal olarak nitelenebilecek tüm engellemelere, olumsuz şartlara, imkânsızlıklara, kısaca en

⁹³ age.

⁹⁴ age.

⁹⁵ 4. Kommentierte Zuwanderungs- und Integrationsstatistik Nord-Rhein Westfalen. 2015.

www.integrationsmonitoring.nrw.de Erişim Tarihi 3 Şubat 2016.

⁹⁶ age.

genel anlamıyla göçmen karşıtı klimaya rağmen eğitim alanında yavaş da olsa iyileşmenin görülmesi Almanya'da geleceğin şekillenmesinde göçmen gençlerin de giderek artan oranda söz sahibi olacaklarını göstermektedir.

KAYNAKÇA

- "Altermedia" - braunes Echo aus der Vergangenheit. 27 Ocak 2016. www.tagesschau.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- 1 yılda 924 ev yakıldı. 25 Ocak 2016. www.millet.com.tr, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- 4. Kommentierte Zuwanderungs- und Integrationsstatistik Nord-Rhein Westfalen. 2015. www.integrationsmonitoring.nrw.de, Erişim Tarihi 3 Şubat 2016.
- Akif Şahin: Almanya Göçmenleri Korumada Başarısız. Perspektif. Sayı 243. Temmuz/Ağustos 2015. S.14-17.
- Alman okul kitaplarında göç olgusu. www.almanyabulteni.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Chronik flüchtlingsfeindlicher Vorfälle. www.mut-gegen-rechte-gewalt.de, Erişim Tarihi 14 Şubat 2016.
- Deutlich mehr Anschläge auf Asylbewerberheime. 13 Ocak 2016. www.tagesschau.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Deutlich mehr Anschläge auf Asylbewerberheime. 13 Ocak 2016. www.tagesschau.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Deutschland: Integrationsbedingungen nur Mittelmaß. 21 Mart 2011. www.migration-info.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Diskriminierung. www.mediendienst-integration.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- ECRI-Bericht über Deutschland. 25 Şubat 2014. www.institut-fuer-menschenrechte.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Ekrem Şenol: Verbot ist entlarvend. Facebook ist längst gefährlicher als Altermedia. 28 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Eltern wünschen sich interkulturelle Öffnung der Schulen. Mart 2015. www.migazin.de, Erişim Tarih: 31 Ocak 2016.
- Feuer zerstört Flüchtlingsheim. 25 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Freiburger Diskos erteilen Verbot für Flüchtlinge. 25 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Göçmenlerin meslek bulması zor. www.almanyabulteni.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

- HFC-Hooligans und "Brigade Halle": 35 Randalierer aus Sachsen-Anhalt. 12 Ocak 2016. www.mz-web.de, Erişim Tarihi 14 Şubat 2016.
- <https://web.archive.org/web/20160209000338/http://mipex.eu/germany>, Erişim Tarihi 11 Şubat 2016.
- Kein Zutritt mehr für Flüchtlinge in Freiburgs Clubs und Diskotheken. 22 Ocak 2016. www.badische-zeitung.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Michael Wildt: "Der muß hinaus! Der muß hinaus!". Antisemitismus in deutschen Nord- und Ostseebdern 1920-1935. İçinde: Mittelweg 36, 10. Yıl, 2001, Sayı 4, Sayfa, 2-25.
- Schläger verfolgen Tunesier in Chemnitzer Innenstadt. www.netz-gegen-nazis.de, Erişim Tarihi 14 Şubat 2016.
- Schlussbemerkungen zu den 19. bis 22. Staatenberichten der Bundesrepublik Deutschland. 30 Haziran 2015. www.rassismusbericht.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.
- Steinmeiers Schande der OSZE Vorsitz. 22 Ocak 2016. www.migazin.de, Erişim Tarihi 31 Ocak 2016.

ALMANYA'DAKİ HUKUKİ GELİŞMELER

Yazan: Serdar Güleler

Köln'de Yaşanan Taciz Olayı

2016 yılının ilk ayında Almanya'da ortaya çıkan hukuksal tartışmalara damga vuran en önemli konunun Suriye'deki savaştan kaçarak Avrupa'ya gelen sığınmacılardan kaynaklanan tartışmalar olduğu görülmektedir. Aslında bu durum şaşırtıcı değildir. Çünkü Avrupa'nın genelindeki göçmen ve mülteci sayısından artıştan en fazla etkilenen ülke olarak dikkat çeken Almanya'ya 2015 yılı içinde toplam 1.091.894 kişinin giriş yaptığı belirtilmektedir.⁹⁷ Bu sayının önemli bir kısmını Suriyeli sığınmacılar (428.468) meydana getirmektedir. Bunları 154.064 ile Afgan, 121.662 ile Iraklı, 69.426 ile Arnavutluk ve 33.049 ile Kosovalı sığınmacılar izlemiştir.⁹⁸

Sığınmacılardan kaynaklanan hukuksal sorunlara bakıldığında önemli bir kısmının Uluslararası hukukun unsurlarından olan mülteci hukuku çerçevesinde yaşananlar olduğu, bunun dışında kalanların ise sığınmacıların ceza hukuku kapsamına giren eylemlerinden kaynaklandığı görülebilir. Mülteci hukuku çerçevesinde ne kadar sığınmacıların Almanya topraklarında kalacağı, kimlerin sınır dışı edileceği gibi başlıkların öne çıktığı söylenebilir. Ancak yeni yılın ilk ayında yaşanan ve medyada "toplu taciz skandalı" biçimde yer bulan bir olay, mülteciler konusundaki hukuksal tartışmaları erken bir tarihte alevlendirmiştir. Olay, Köln kentinin ana tren istasyonunda yapılan yılbaşı kutlamaları sırasında yaklaşık 80 kadının cinsel saldırı ve gasp şikâyeti üzerine başlatılan hukuki süreç ile farklı bir aşamaya geçmiştir. Bu olayı sığınmacılarla ilişkili hale gelmesinde başta Köln Emniyet Müdür Wolfgang Albers olmak üzere çeşitli yetkililer tarafından yapılan açıklamaların etkili olduğu ifade edilebilir. Albers, saldırılara karışanların "Arap ya da Kuzey Afrikalı görünümlü" olduğunu belirtmiştir⁹⁹ Olayın ardından Köln Belediye Başkanı da bir açıklama yapmış, "buranın kanunsuz bir yer olmasına izin veremeyiz" ifadesini kullanmıştır.¹⁰⁰

Söz konusu açıklamaların ardından "taciz olayı"nın örgütlü bir hareket olup olmadığı tartışmaları gündeme oturmuştur. Başta hükümet ve medya bu olayı gerçekleştirenlerin sığınmacı kimseler olduğu tespit edilirse bunların sınır dışı edilebileceği gittikçe artan bir dozda seslendirilmeye başlamıştır. Hükümet kanadından ilk tepki Adalet Bakanı Heiko Mass'ın

⁹⁷ "Migration, asylum and refugees in Germany: Understanding the data", http://iomgmdac.org/wp-content/uploads/2016/01/Data_Briefing_Migration_asylum_and_refugees_in_Germany.pdf (01.02.2016).

⁹⁸ "Almanya'daki taciz skandalı "sınır dışı" tartışması başladı", CNNTÜRK, 7 Ocak 2016.

⁹⁹ "Köln'deki toplu taciz protesto edildi", BBC Türkçe, 5 Ocak 2016.

¹⁰⁰ "Köln'de yılbaşı gecesi toplu taciz krizi", BBC Türkçe, 5 Ocak 2016.

açıklamasıyla ortaya çıkmıştır. Mass, bir medya organına verdiği demecinde "Kim şayet kendisini bizim düzenimiz ve kanunlarımızın üzerinde görüyorsa, nereden geldiğine bakılmaksızın cezalandırılmalı" demiştir.¹⁰¹

Olayın ardından başlatılan polis soruşturmasında taciz olayına yaklaşık bine kişinin karıştığı ve bunların da ağırlıklı olarak Arap ve Kuzey Afrika kökenlilerden oluştuğu ifade edilmiş, ayrıca bunlardan yirmi birinin kimliğinin tespit edildiğini belirtilmiştir. Polis yetkilileri soruşturma kapsamında ilk gözaltına alınan kişinin 22 yaşında Cezayir asıllı bir sığınmacı olduğunu, bu kişinin üzerinden çıkan cep telefonlarından birinin Köln'de yaşanan olaylar sırasında çalınmış olabileceğine işaret etmiştir.¹⁰²

Sığınmacılara karşı yükselen tepkiler

Yaşanan bu olay sonrasında Köln Emniyet Müdürü ihmalkârlık ile suçlanarak emekliye sevk edilmiştir. Bununla birlikte göçmenlere yönelik politikaların yeniden gözden geçirilmesi gerektiği yönündeki politik taleplerde de önemli bir artış meydana gelmiş, bu durum toplumda göçmenler üzerindeki baskının artması eğilimini ortaya çıkarmıştır. Özellikle göçmenlere karşı gerçekleştirilen şiddet eylemleri bu durumu açık bir şekilde göstermiştir. Olayların ardından Köln'de biraraya gelen yaklaşık yirmi kişilik bir grup cadde üzerinde gördükleri Pakistanlı ve Suriyeli sığınmacılara saldırmış ve yaralamıştır. Bunun dışında en organize gösteri Türkçe'ye "Avrupa'nın İslamlaşmasına Karşı Çıkan Vatansızlar Hareketi" olarak çevrilebilecek PEGİDA'da tarafından gerçekleştirilen İslâm karşıtı eylemdir. Daha önceki eylemlerinde oldukça az sayıda taraftar toplayabilen bu hareketin Köln'de düzenlediği son eylemine yaklaşık 1.700 kişinin katıldığı tespit edilmiştir.¹⁰³

Almanya'da siyaset kurumu açısından Köln olayları önemli bir tartışmanın fitilini ateşlemiş gözükmektedir. Tartışmalar, suça bulaşmış mültecilerin sınır dışı edilmesi üzerine yoğunlaşmıştır. Bu çerçevede, Koalisyon ortaklarından SPD'li Federal Adalet Bakanı Heiko Mass ile CDU'lu Federal İçişleri bakanı Thomas de Maiziere arasında yapılan görüşme ile ilk adım atılmış ve suç işleyen mültecilerin cezaları ertelense bile geldikleri ülkelere gönderilmelerini düzenleyen bir yasa tasarının hazırlanması yönünde görüş birliğine varılmıştır.¹⁰⁴ Yasa tasarısına ilişkin hükümet ortakları arasında varılan bu uzlaşuya rağmen, Almanya'ya kabul edilecek mültecilerin sayısı noktasında önemli bir görüş ayrılığının ortaya

¹⁰¹ "Almanya'daki taciz skandalı "sınır dışı" tartışması başlattı", CNN TÜRK, 7 Ocak 2016.

¹⁰² "Cologne attacks: First suspect in custody accused of sexually assaulting woman on New Year's Eve", Independent, 18 Ocak 2016.

¹⁰³ "Almanya'daki toplu taciz krizinde korkulan oldu", Hürriyet, 11 Ocak 2016.

¹⁰⁴ "Sınırdışında anlaşılabilir", Hürriyet, 13 Ocak 2016.

çıktığı görülmektedir. Koalisyon ortaklarından Hristiyan Sosyal Birlik Partisinin (CSU) Genel Başkanı ve Bavyera eyaleti Başbakanı Horst Seehofer, Başbakan Merkel'e hitaben 2016 yılı içinde mülteci sayısında bir azaltmaya gidilmesi ve bunun için de hukuki bir sınır belirlenmesi gerektiğini ifade etmiş¹⁰⁵, bu sayının yıllık 200.000 sığınmacı ile sınırlandırılması gerektiğini belirtmiştir¹⁰⁶. Seehofer yaptığı bu konuşmanın üzerinden çok fazla bir süre geçmeden farklı bir hamle gerçekleştirerek, Merkel'e karşı Anayasa Mahkemesi kozunu oynayabileceğinin sinyalini vermiştir. Olası bir başvuruya ilişkin rapor hazırlattığı da ortaya çıkan Seehofer'in Merkel'i sıkı sınır kontrolleri gerçekleştirilmeyerek bir "anayasa suçu" işlediği yönünde suçlayabileceği iddia edilmektedir.¹⁰⁷

Ocak ayında sınır dışı edilmeler konusundaki en önemli gelişmenin Avusturya üzerinden gelen sığınmacıların bu ülkeye geri gönderilmeleri olduğu söylenebilir. Almanya "Dublin Sözleşmesi"ne uygun olarak ilk ayak bastıkları Avrupa Birliği (AB) ülkesi Avusturya olan Almanya üzerinden İsviçre ve Danimarka'ya gitmek isteyen sığınmacıların tekrar Avusturya'ya geri gitmelerini sağlamıştır.¹⁰⁸ Bu iadelerin o güne kadar sığınmacılar konusunda "açık kapı" politikası izleyerek Dublin Sözleşmesi'nin askıya aldığını ilan eden Almanya açısından bir dönüm noktasını meydana getirdiği söylenebilir. Bilindiği üzere Dublin Sözleşmesi (Dublin II Yönetmeliği) sığınma başvurusu yapan bir sığınmacının başvurusunun giriş yaptığı AB üyesi ülke tarafından değerlendirilmesini düzenlemektedir.¹⁰⁹

Sığınmacılara karşı uygulanması gündeme gelen yaptırımların yalnızca sınır dışı etme ile sınırlı kalmayacağı söylenebilir. Ortak kamusal alanlarda da bazı yaptırımların uygulanması gündeme gelmektedir. Özellikle polisiye tedbirlerle sağlanması hedeflenen bu yaptırımlardan birini Freiburg Belediye Başkanı Dieter Salomon açıklamıştır. Diskotekler ve gece kulübü gibi mekânlarda yankesicilik ve hırsızlık olaylarındaki artışa dikkat çeken Salomon, bu tür eylemlerin ağırlıklı biçimde kavgaya hazır, silahlanmış ve şiddet eğilimi olan Kuzey Afrikalı sığınmacılar tarafından gerçekleştirildiğini, bunlara karşı tedbirler alınmasını ve sokaklarda güvenliğin artırılması için polisin güçlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.¹¹⁰

Alman hukuk sisteminin verdiği tepkilerin de sığınmacılara karşı olan olumsuz eğilimle uyumlu olduğu belirtilmelidir. Köln'de yaklaşık 3 Avro değerinde bir çift çorap çalan Iraklı bir

¹⁰⁵ "Koalisyonda 'üst sınır' çatlağı", Deutsche Welle Türkçe, 06 Ocak 2016.

¹⁰⁶ "Bavaria to Sue german Gov't If fails to react to Document on Migration", Sputnik, 25 Ocak 2016.

¹⁰⁷ "Seehofer, Merkel'i dava mı edecek?", Hürriyet, 13 Ocak 2016.

¹⁰⁸ "Germany turning back more migrants, Austria says, after Scandinavian curbs", The Telegraph, 12 Ocak 2016.

¹⁰⁹ Bkz. Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of the 26 June 2013.

¹¹⁰ "Sığınmacılara karşı 'sert' önlem", Deutsche Welle Türkçe, 25 Ocak 2016.

sığınmacıya verilen ceza bunun kanıtlarından biri olarak gösterilebilir. 19 yaşındaki sığınmacıya altı ay hapis cezası veren yargıç, sığınmacıların Almanya'nın insani sorumluluğunu suiistimal ettiğini söylemiştir.¹¹¹

Ocak ayı içinde sığınmacılara karşı başka bir yasak haberi Bornheim'den gelmiştir. Köln'ün yaklaşık 20 km kuzeyinde yer alan Bornheim'da da yılbaşı kutlamaları sırasında 100 kadar kadın, sığınmacı erkekler tarafından cinsel saldırıya uğradıklarını iddia ederek şikâyette bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bunun ardından yetkililer çeşitli önlemlerin alınması konusunda harekete geçtiklerini, bundan sonra belirli bir süre erkek sığınmacıların şehirdeki yüzme havuzuna girişinin yasakladığını açıklamışlardır.¹¹²

Almanya'da sığınmacılara karşı oluşan olumsuz havanın aksine Kiel kentinde Emniyet güçlerine gönderilen talimatta küçük çaplı hırsızlıklara bulaşan ya da kamu malına zarar veren sığınmacılara karşı işlem yapılmaması istenmiştir.¹¹³

Köln olaylarına ve sonrasında sığınmacılara karşı gelişen olumsuz reaksiyonların ardından Suriyeli ve Pakistanlı sığınmacılar tarafından Başbakan Merkel'e hitaben bir mektup kaleme alınmış ve yaşanan olumsuz olayların tüm sığınmacılara mal edilemeyeceği, ayrıca sığınmacılar kendileri için erkekler ve kadınlar arasında insanlık onuru noktasında bir ayırım olmadığını da vurgulamıştır.¹¹⁴

Hortlayan yabancı düşmanlığı

Almanya'da Ocak ayı içinde yaşanan bir diğer önemli hukuksal olayın aşırı sağ terör örgütü kurmak suçlamasıyla dört Alman vatandaşına açılan soruşturma olduğu belirtilmelidir. Konuya ilişkin bir açıklama yapan (Karlsruhe) Federal Başsavcılık, "Oldschool Society" adı ile kurulan bu örgütün 2014 yılı ortalarında sanal ortamda ve çeşitli sosyal paylaşım siteleri üzerinde faaliyete geçtiğini, Ekim 2014 tarihinde bir tüzük hazırlayarak yönetim yapısını belirlediğini, amaçlarının özellikle sığınmacılara karşı çeşitli silahlı eylemler meydana getirmek olduğunu söylemiştir.¹¹⁵

Almanya'da son dönemde yükselen yabancı düşmanlığına ilişkin önemli bir örnek oluşturan bu olay Yeşiller Partisi milletvekili İrene Mihalic'in yaptığı açıklama ile daha da anlamlı bir hal

¹¹¹ "Almanya'da çorap çalan mülteciye 6 ay hapis", Hürriyet, 30 Ocak 2016.

¹¹² "Male asylum seekers banned from German swimming pool after Cologne attacks", Independent, 16 Ocak 2016.

¹¹³ "Almanya'da 'suça göz yumun' genelgesi", Hürriyet, 28 Ocak 2016.

¹¹⁴ "Cologne sex attacks: Mob attacks group of migrants in 'manhunt' for suspects", The Telegraph, 11 Ocak 2016.

¹¹⁵ "Charges in Germany for neo-Nazi terror group 'Oldschool Society'", Deutsche Welle, 13 Ocak 2016.

almaktadır. Mihalic, Neo-nazilerin yer altında ağır suçlar işleyeceği endişesi taşıdığını belirtmiştir. Mihalic bu açıklamasını Yeşiller Partisi tarafından verilen bir soru önergesine İçişleri Bakanlığı'nın verdiği cevabın ardından yapmıştır. Bakanlığın verdiği cevapta 2015 Eylül ayına kadar 372 aşırı sağcıya dair 466 tutuklama kararı çıkarıldığını ancak bunların infaz edilemediğini belirtmişti.¹¹⁶

Hubert Zafke'nin yargılanmasına başlanacağı duyuruldu

Nazi döneminin önemli sembollerinden olan Auschwitz toplama kampı yeni yılın ilk ayında eski bir Nazi SS subayı 95 yaşındaki Hubert Zafke'nin yargılanmaya başlanacağını duyurulması ile birlikte tekrar gündeme gelmiştir. Yargılanmasına Şubat ayı içinde başlanacak olan Zefke, 1944 yılında 3.000'den fazla kişinin Auschwitz toplama kampında topluca katledilmesine yardım etmekle suçlanmaktadır.¹¹⁷

Türk vatandaşlarına terör örgütü üyeliğinden dava

Ocak ayı başlarında Federal Başsavcılık tarafından yapılan bir açıklama, Türkiye'yi de yakından ilgilendiren bir dava ile ilgilidir. Federal Başsavcılık, Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist (TKP/ML) üyesi dokuz Türk vatandaşı hakkında 4 Ocak 2016 tarihinde dava açıldığını duyurmuştur. Münih Yüksek Eyalet Mahkemesinde görülecek olan davada yargılanacak olan kişilere örgüt tarafından Türkiye'de düzenlenen saldırılarında birçok kişiyi öldürmek ve yaralamak, 2007 yılından itibaren terör örgütü PKK ile ortak terör saldırıları gerçekleştirmek ve Irak'ta askeri eğitim kampı kurma suçlamaları yöneltilmektedir.¹¹⁸

Hatırlanacağı üzere 2015 yılı içinde beş Türk vatandaşının Bayern, Baden-Württemberg, Hessen ve Kuzey Ren-Vestfalya'daki evlerine düzenlenen bir operasyon ile tutuklandığı açıklanmıştır. Örgütün Türk Devletini 'silahlı mücadele' ile ortadan kaldırmak ve komünist bir rejimle kendi kontrolü altına almak istediği, tutuklanan kişilerin de bu amaçla örgüt üyesi olmak, örgütün eylemlerini planlamak ve örgüte mali yardım toplamak "kuvvetli şüphesiyle" yakalandıkları belirtilmiştir.¹¹⁹

Facebook'taki nefret söylemleri Almanya'yı harekete geçirdi

Almanya'da yabancılara karşı yükselen tepkiler nefret söylemlerinin özellikle sosyal medyada daha sık ortaya çıkmasına neden olmuş gözükmektedir. Nitekim oldukça yoğun biçimde

¹¹⁶ "Almanya'da 372 aşırı sağcı yakalanamadı", Hürriyet, 12 Ocak 2016.

¹¹⁷ "German Man, 95, Faces Trial Over Nazi Murders at Auschwitz", Time, 18 Ocak 2016.

¹¹⁸ "Almanya'da TKP/ML'ye toplu dava", Hürriyet, 27 Ocak 2016.

¹¹⁹ "Almanya'da TKP/ML üyesi 5 Türk tutuklandı", Anadolu Ajansı, 16 Nisan 2015.

kullanılan bir sosyal medya ağı olan Facebook, söz konusu artış sonucu Alman yetkililerden gelen taleplere daha fazla kayıtsız kalamamış, nefret söylemi içeren yorumları gözden geçirmek ve silmek üzere Berlin merkezli bir ekip oluşturuldu. Bu gelişme öncesinde 2015 yılının Kasım ayında Hamburg savcılığı sosyal medyada nefret söylemini konu edinen bir soruşturmaya başlamıştı. Ardından Federal Alman Adalet Bakanı Heiko Maas'ın Facebook ve Twitter şirketlerinin yöneticileri ile sosyal medyada nefret söylemlerinin önlenmesi konusunda bir antlaşmaya varmıştı.¹²⁰

Sonuç ve değerlendirme

2016 yılının ilk ayında Almanya'da gerçekleşen hukuki olayların ağırlıklı biçimde ülkenin 2015 yılından devraldığı sığınmacı sorunu ile ilgili olduğu görülmektedir. Yılbaşında Köln'de yaşanan olaylar ve ardından Alman toplumunda sığınmacılara karşı yükselen yer yer şiddete varan tepkiler Almanya'yı 2016 yılı içinde önemli hukuki gelişmelerin beklediğinin de habercisi olarak değerlendirilebilir. Bunların Köln olayları sonrası özellikle kuzey Afrikalı ve Ortadoğulu sığınmacılara karşı gösterilen tepkilerde olduğu gibi hem örgütlü sokak olayları hem de sosyal medyada artan nefret söylemi ekseninde gerçekleşeceğine dair önemli kanıtlara şimdiden ulaşılabilir. Bunun dışında eski Nazi subayı olan Hubert Zafke'nin yargılanması özellikle Almanya'nın Nazi geçmişinin yine gündeme geleceği bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Türkiye'yi yakından ilgilendiren bir dava olan TKP/ML terör örgütü üyelerinin yargılanması da önümüzdeki aylarda Türkiye- Almanya ilişkilerinin hukuki boyutu açısından önem taşıyacak gibi gözükmektedir.

¹²⁰ "Facebook Is Cracking Down On Racist Posts In Germany", *Huffington Post*, 15 Ocak 2016.

KAYNAKÇA

- “Almanya’da TKP/ML’ye toplu dava”, *Hürriyet*, 27 Ocak 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/almanyada-tkp-ml-ye-toplu-dava-40045706> (06.02.2016).
- “Almanya’daki toplu taciz krizinde korkulan oldu”, *Hürriyet*, 11 Ocak 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/almanyadaki-toplu-taciz-krizinde-korkulan-oldu-40039005> (Erişim Tarihi: 03.02.2016).
- “Almanya’da 372 aşırı sağcı yakalanamadı”, *Hürriyet*, 12 Ocak 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/almanyada-372-asiri-sagci-yakalanamadi-40039270> (06.02.2016).
- “Almanya’da çorap çalan mülteciye 6 ay hapis”, *Hürriyet*, 30 Ocak 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/almanyada-corap-calan-multeciye-6-ay-hapis-40047201> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Almanya’da 'suça göz yumun' genelgesi”, *Hürriyet*, 26 ocak 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/almanyada-suca-goz-yumun-genelgesi-40046309> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Almanya’da TKP/ML üyesi 5 Türk tutuklandı”, *Anadolu Ajansı*, 16 Nisan 2015, <http://aa.com.tr/tr/arsiv/almanyada-tkp-ml-uyesi-5-turk-tutuklandi/56675> (06.02.2016).
- “Almanya’daki taciz skandalı "sınır dışı" tartışması başlattı”, *CNNTÜRK*, 7 Ocak 2016, <http://www.cnnturk.com/dunya/almanyadaki-taciz-skandal-sinir-disi-tartismasi-baslatti> (02.02.2016).
- “Bavaria to Sue german Gov’t If fails to react to Document on Migration”, *Sputnik*, 25 Ocak 2016, <http://sputniknews.com/europe/20160125/1033691589/bavaria-germany-migration.html> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).

- “Charges in Germany for neo-Nazi terror group 'Oldschool Society’”, *Deutsche Welle*, 13 Ocak 2016, <http://www.dw.com/en/charges-in-germany-for-neo-nazi-terror-group-oldschool-society/a-18976397> (Erişim Tarihi: 07.02.2016).
- “Cologne attacks: First suspect in custody accused of sexually assaulting woman on New Year's Eve”, *Independent*, 18 Ocak 2016, <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/cologne-attacks-first-suspect-in-custody-accused-of-sexually-assaulting-woman-on-new-years-eve-a6819896.html> (02.02.2016).
- “Cologne sex attacks: Mob attacks group of migrants in 'manhunt' for suspects”, *The Telegraph*, 11 ocak 2016, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/12092354/Cologne-sex-attacks-New-Years-Eve-cases-rise-to-more-than-500.html> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Facebook Is Cracking Down On Racist Posts In Germany”, *Huffington Post*, 15 Ocak 2016, http://www.huffingtonpost.com/entry/facebook-racist-posts-germany_us_569922abe4b0b4eb759e21d5 (08.02.2016).
- “German Man, 95, Faces Trial Over Nazi Murders at Auschwitz”, *Time*, 18 Ocak 2016, <http://time.com/4184509/auschwitz-nazi-trial/> (Erişim Tarihi: 07.02.2016).
- “Germany turning back more migrants, Austria says, after Scandinavian curbs”, *The Telegraph*, 12 Ocak 2016, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/austria/12094128/Germany-turning-back-more-migrants-Austria-says-after-Scandinavian-curbs.html> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Koalisyonunda ‘üst sınır‘ çatlağı”, *Deutsche Welle Türkçe*, 06 Ocak 2016, <http://www.dw.com/tr/koalisyonunda-üst-sınır-çatlağı/a-18964177> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Köln’de yılbaşı gecesi toplu taciz krizi”, *BBC Türkçe*, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160105_koln_saldiri (01.02.2016).
- “Köln’deki toplu taciz protesto edildi”, *BBC Türkçe*, 5 Ocak 2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160105_almanya_taciz_protesto (06.02.2016).

- “Male asylum seekers banned from German swimming pool after Cologne attacks”, *Independent*, 16 Ocak 2016,
<http://www.independent.co.uk/news/world/europe/cologne-attacks-asylum-seekers-banned-from-german-swimming-pool-a6815591.html> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Migration, asylum and refugees in Germany: Understanding the data”,
http://iomgmdac.org/wp-content/uploads/2016/01/Data_Briefing_Migration_asylum_and_refugees_in_Germany.pdf (01.02.2016).
- “Seehofer, Merkel'i dava mı edecek?”, *Hürriyet*, 13 Ocak 2016,
<http://www.hurriyet.com.tr/seehofer-merkeli-dava-mi-edecek-40039804> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Sığınmacılara karşı 'sert' önlem”, *Deutsche Welle Türkçe*, 25 Ocak 2016,
<http://www.dw.com/tr/siginmacilara-karsi-sert-onlem/a-19001965> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- “Sınırdışında anlaştılar”, *Hürriyet*, 13 Ocak 2016,
<http://www.hurriyet.com.tr/sinirdisinda-anlastilar-40040017> (Erişim Tarihi: 04.02.2016).
- Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of the 26 June 2013.